

Xəbər
Qızılca ilə bağlı
həyəcanlı
xəbərlər -
peyvənd
başlayır
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 yanvar 2019-cu il Çərşənbə № 22 (7192) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident İlham Əliyev regionların 4 illik dövlət proqramına yekun vurdu

Regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib

yazısı səh.9-da

Bakıda "kitayski qlobus" qalmaqalı

yazısı səh.10-da

Hüquq müdafiəçiləri Novruz əfvinə ümidlidir

yazısı səh.3-da

Sosial şəbəkələrə qadağa yenidən gündəmdə

yazısı səh.4-da

Milli Şuradan Akif Nağının iddialarına reaksiya

yazısı səh.6-da

"Qarabağa azadlıq!" mitinqinə icazə veriləcəkmi?

yazısı səh.4-da

Böyük Qarabağ anlaşması, yoxsa böyük müharibə - İrəvanın dilemması

yazısı səh.11-da

Cahangir Hacıyevə qarşı ittihamları gücləndirən London korrupsiyası

yazısı səh.12-da

Ekspertlər manatın ucuzlaşacağı iddiasından danışdılar

yazısı səh.13-da

Yardım etməsək, körpə Əminə eşitmək və danışmaq şansını ömürlük itirə bilər

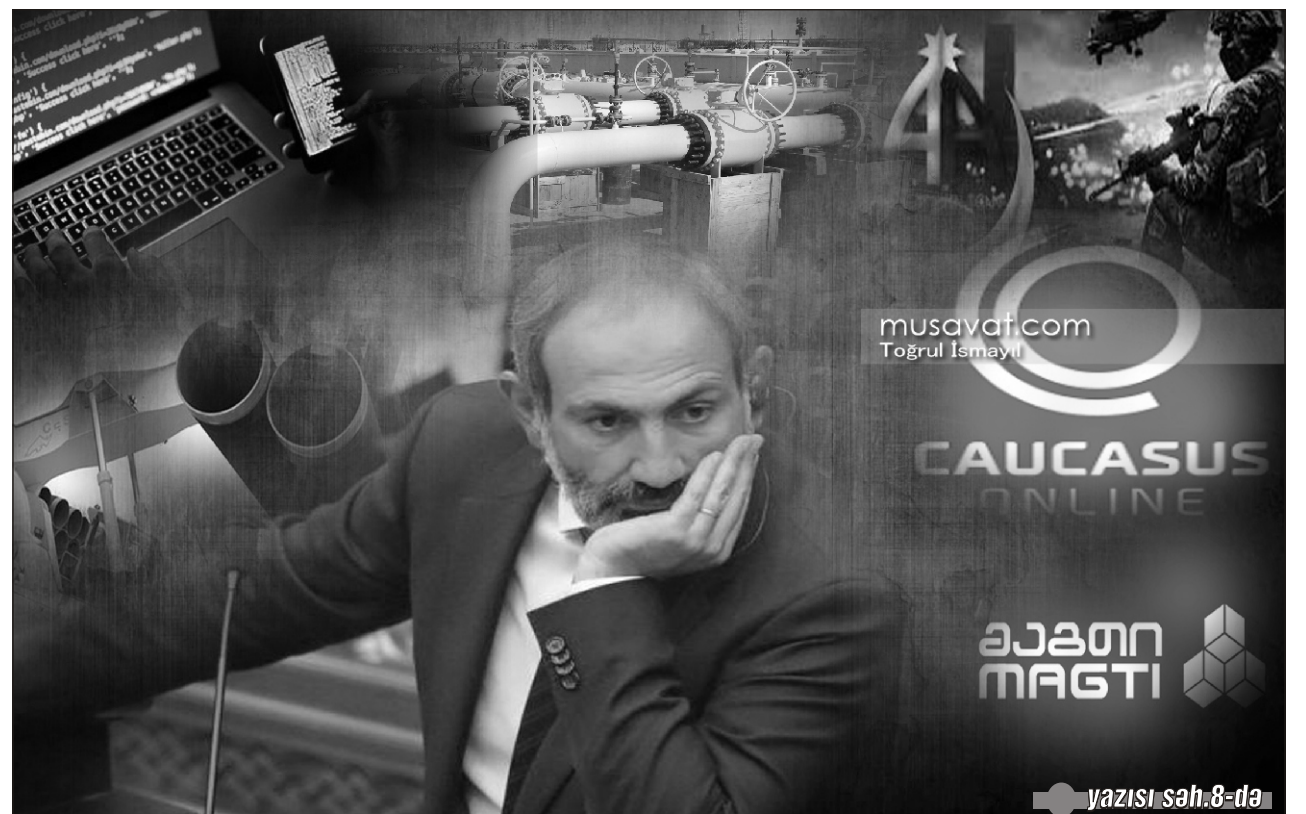
yazısı səh.14-da

İŞİD lideri mühasirədə

yazısı səh.2-da

BAKIDAN YENİ HƏMLƏ, PAŞINYANDAN ACI ETİRAF: "BORU XƏTLƏRİ ERMƏNİSTANDAN KEÇSƏYDİ..."

Erməni baş nazir sələflərinin yolu ilə gedəcək, yoxsa...; blokadada olan işğalçı ölkədə daha bir təlaş; erməni nəşrindən SOS! "Azərbaycan internetin köməyi ilə Ermənistan əleyhinə kəşfiyyat əməliyyatları başlada bilər..."

yazısı səh.8-da

Nazir Ramil Usubov o xəbərdarlığı niyə etdi - deputatların şərhə

Millət vəkili DİN rəhbərinin çıxışına ciddi reaksiya verdilər və "Azərbaycanı kimlər qarışdırmaq istəyir" sualını cavablandırdılar

yazısı səh.5-da

Mütəxəssisdən
Bakıdakı
sürüşmə ilə
bağlı SOS!

Əzim Məsimov

yazısı səh.10-da

Gürcüstanın
azərbaycanlı
deputatları Söyün
Sadıqovu təxribatda
süclədilər

yazısı səh.3-da

Avtobus
sürücülüyündən
prezidentliyə -
Maduronun
hekayəsi

yazısı səh.7-da

Mehman Hüseynov mart ayından tez azad oluna bilərmə?

Hazırda həbsdə olan, video və foto bloqçu kimi məşhur olan Mehman Hüseynovun həbs müddəti 2019-cu il martın 3-də bitir. 2 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilən Mehman Hüseynov azadlığa çıxmağına 2 ay qalmış yeni ittihamla üzləşmişdi: o, həbsxana işçisi Əli Abdalova xəsarət yetirməkdə ittiham olunurdu. Mehman Hüseynov bu ittihamı etiraz edib, aclıq aksiyasına başlamış və Bakıda onun azad edilməsi tələbi ilə mitinq keçirilmişdi. Sonradan məsələyə prezident münasibət bilirmiş, tərəflər barışmış və cinayət işi xitam olunmuşdu.

Mehman Hüseynovun bundan sonra həbsdə saxlanması da suallar yaradır. Onun qarşısındakı 1 aydan bir qədər artıq müddət gözləmədən azad olunması daha uyğun olmazdı?

Media hüquqçusu Xalid Ağaliev deyir ki, Mehman Hüseynov 24 aylıq cəzasının 22 ayını artıq çəkib. Ötən il cəzasının 3-də iki hissəsini çəkmiş olması əsası ilə blogerin azadlığa buraxılması üçün məhkəməyə müraciət edilmişdi. Vəkilləri onun azad edilməsi üçün bütün hüquqi əsasların olduğunu açıqlamışdılar. Ancaq təəssüflər olsun ki, məhkəmələr həmin müraciəti rədd etdi. Ancaq qanunvericilik yenidən bu əsasla məhkəməyə müraciət olunmasına, M.Hüseynovun mart ayını gözləmədən azadlığa buraxılmasına qadağa qoyulmur".

Xalid Ağaliev M.Hüseynova qarşı irəli sürülmüş ittihamı xitam verilməsinin bütün hallarda xoş xəbər olduğunu vurğulayıb: «Yazdıqlarına, söylədiklərinə görə jurnalistin, blogerin həbsi çağdaş dövrə uyğundur. Jurnalist, blogger həbsdə yox, masasında çox pis gelişmə olardı. Həbsdəkilərə qarşı yeni ittiham tendensiyası ilk deyil, ümidvaram ki, Mehman məsələsi ilə hər kəsin hiddətlə qarşıladığı bu tendensiyaya son qoyulacaq".

X.Ağaliev M.Hüseynovun mart ayını gözləmədən azadlığa buraxılmasının mümkünlüyünü vurğulayıb.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

ATƏT Ermənistanla dövlət sərhədində monitorinq keçirdi

ATƏT-in fəaliyyətində olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, yanvarın 29-da Azərbaycan və Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində monitorinq keçirilib.

Virtualaz.org Müdafiə Nazirliyinin saytına istinadən bildirir ki, monitorinq insidentsiz başa çatıb.

Monitorinq Azərbaycan tərəfindən ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin səhra köməkçiləri Gennadi Petrika və Saymon Tiller, Ermənistan tərəfindən isə şəxsi nümayəndənin səhra köməkçiləri Mixail Oluar, Oqnyen Yoviç və Martin Şuster keçirilib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

ABŞ xüsusi təyinatlıları Bağdadını mühasirəyə alıb

2011-ci ildə bin Ladeni öldürən xüsusi təyinatlılar İŞİD liderini Suriya ərazisində sıxışdırıb

ABŞ xüsusi təyinatlı qüvvələri İŞİD lideri Əbubəkr

əl-Bağdadını mühasirəyə alıb. Musavat.com bildirir ki, bu barədə məlumatı İraqın "Əl-Arabi əl-Cədid" qəzeti yerli rəsmilərə istinadən yayıb. Qəzetin xəbərində deyilir ki, İraq ərazisindən Suriyaya daxil olan xüsusi təyinatlı qüvvələr dövlət qüvvələri ilə birlikdə Suriyanın Deyr əz-Zor vilayətinin Bahoz, Meraşde və Əlbukamal məntəqələri arasında 10 kilometrlik ərazidə Bağdadını mühasirəyə alıb.

Xəbərdə o da bildirilir ki, əməliyyatı 2011-ci ildə "Əl-Qaidə" lideri Usamə bin Ladeni Pakistanın Abbottabad şəhərində xüsusi əməliyyatla məhv edən xüsusi təyinatlı qrupu həyata keçirir. ABŞ qüvvələrinin Bağdadını sağ olaraq ələ keçirməyə çalışdığı qeyd olunur. Bu səbəbdən də ərazidə hava bombardmanları keçirilir.

İŞİD lideri çox sirlər bilir və indi onun sağ ələ keçirilməsi ABŞ-in maraqlarına cavab verir. O da bildirilir ki, ABŞ prezidenti bu əməliyyata xüsusi maraqla göstərir və bununla daxil ictimai rəyde nüfuzunun yüksələcəyini düşünür.

Yerli mənbələr isə İŞİD liderinin mühasirədə döyüşə hazırlaşdığını, hətta sağ ələ keçirmək üçün intihar edə biləcəyini bildirir.

Maraqlıdır ki, Türkiyə və İraq mediası ABŞ ordusunun Suriyaya 600 hərbiçiyə göndərdiyi haqda bir gün əvvəl xəbər yayıb. Hərbiçilər ABŞ-in Suriyadakı 18 hərbi bazasına yerləşəcək. Artıq amerikalıların Fəratın şərq sahilindəki bazaya çatdığı deyilir.

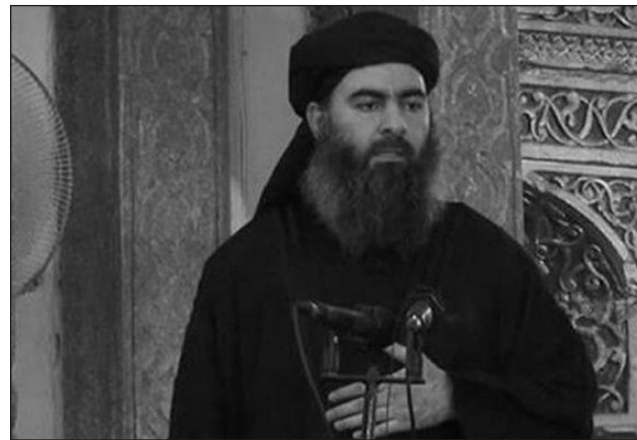
İyunun 12-də AVRO-2020-nin biletlərinin satışına başlanacaq

2020-ci il futbol üzrə Avropa çempionatının oyunlarına bilet almaq arzusunda olanların müraciəti üçün qeydiyyat saytı fəaliyyətə başlayıb.

UEFA-nın rəsmi saytı xəbər verir ki, biletlərin satışına 2019-cu il iyunun 12-də başlanacaq.

Müraciətlərin qəbulunun müddəti 2019-cu il iyunun 12-dən iyulun 12-dək davam edəcək. Futbol həvəskarlarının arzusu püşkatma yolu ilə yerinə yetiriləcək. Bununla yanaşı, bilet əldə etmək hüququ müraciətin verilmə tarixindən asılı olmayacaq.

Müraciətlərin baxılmasına avqustun sonunadək yekun vurulacaq.

Xatırladaq ki, ABŞ prezidenti ötən ilin 19 dekabrında ordunun Suriyadan çıxarılacağı elan edib. Ancaq ABŞ ordusu Suriyadan təcridən, 3 ay və daha uzun müddətə çıxarıla bilər. İŞİD-ə qarşı əməliyyatlar isə davam edəcək.

Görünür ki, əlavə qüvvələrin gəlməsi Suriyada qalacaq əsgərlərin yenilənməsi və hazırlanan əməliyyatla bağlıdır. İŞİD lideri isə buna qədər bir neçə dəfə "öldürülüb". Lakin indi, görünür, Bağdadın ələ keçirilməsi Vaşinqtonun xüsusi nəzarətindədir.

1971-ci ildə İraqda doğulmuş Əbu Bəkr əl-Bağdadinin əsl adı İbrahim Avad əl-Bədri əs-Samirrayı olub. İlahiyyət təhsili alıb və Bağdad Universitetində doktorluq müdafiə edib, dərns deyib. 2010-cu ildə İŞİD-in əsası hesab olunan "Əl-Qaidə"nin İraq qolu və ya İraq İslam Dövləti adlı qruplaşmaya rəhbərlik etməyə başlayıb. Ancaq Suriyada hadisələr başladıqdan sonra Bağdada "Əl-Qaidə" ilə yollarını ayırır.

2013-cü ilin sonlarında "Əl-Qaidə" lideri Əyman Əz-Zəvahirri audiomüraciət yayaraq cihadçıları "Ən-Nusra" cəbhəsinə birləşməyə çağırır və onları bu bölgədə bu qruplaşmanın təmsil etdiyini bəyan edir. Bununla da ilk dəfə olaraq İraq-Şam İslam Dövləti adlı qruplaşmanın adı tez-tez səslənməyə başlayır. 2014-cü ilin əvvəlində Suriyanın şimalında İŞİD və "Ən-Nusra" arasında savaq

başlayır və digər qruplaşmaları məğlub edən İŞİD Raqqa şəhəri də daxil olmaqla, Suriyanın şimalında neftli torpaqlarla birlikdə böyük bir ərazini nəzarətə götürür. İyun ayında isə ardıcıl olaraq hücumlar edən İŞİD, nəhayət, Mosul şəhərini, o cümlədən Səddam Hüseynin vətəni Tikrit, Fəlluca kimi əyalətləri işğal edir. Bununla da İraqın və Suriyanın 30 faizdən çox əraziləri İŞİD-in nəzarəti altına düşdü. Bu ərazilərdə Dəclə və Fərat çayları, böyük su anbarları, neft yataqları və İraqın ikinci böyük və qədim şəhəri Mosul da vardı.

Mosula daxil olan İŞİD təzliklə özünü "İslam xilafəti" elan etdi, qruplaşmanın lideri Əbu Bəkr əl-Bağdadi və ya əsl adı İbrahim Avad əl-Bədri əs-Samirrayı olan şəxs özünü xəlifə elan etdi. Yeni "xilafətin" pul vahidi (dinar), polisi, kəşfiyyat xidməti və digər strukturları quruldu.

Ancaq 2017-ci ildə İraq ordusu Mosulun ardınca isə Suriyada SDQ və ABŞ qüvvələri İŞİD-in bu ölkədəki mərkəzi Raqqa ələ keçirdi. Bu dövrdə bir neçə dəfə Bağdadın öldürülməsi xəbərləri yayılsa da, sonradan təkzib olunub. Bir qədər əvvəl isə Bağdadın sadiq tərəfdarları ilə birlikdə İraqın Anbar əyalətində gizləndiyi bildirildi. Onun zaman-zaman İraq və Suriya ərazilərinə keçdiyi, yer dəyişdiyi bildirildi.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Ötən il nə qədər fəvqəladə hadisə baş verib?

Azərbaycanda 2018-ci il ərzində baş vermiş fəvqəladə hadisələrin statistikasını açıqladı. BakıPost FHN-ə istinadən xəbər verir ki, ötən il ərzində baş vermiş yanğınların aradan qaldırılması üçün daxil olmuş müxtəlif çağırışlar üzrə operativ olaraq 15 229 çıxış edilib. Yanğın hadisələri zamanı 83 nəfər ölüb, 165 nəfər xəsarət alıb. Bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yanğından həlak olanlar üzrə 32 nəfər və ya 63% çox, xəsarət alanlar üzrə 60 nəfər və ya 27% azdır.

2018-ci il ərzində respublika ərazisində 15 464 təbii və texnogen mənşəli hadisə baş verib. Bu da 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 17% çoxdur. Baş vermiş təbii və texnogen mənşəli hadisələr nəticəsində 105 nəfər ölüb, 231 nəfər xəsarət alıb. Həmçinin 94 nəfər xilas edilib, 1724 nəfər təxliyə olunub.

Ötən il respublika ərazisində 155 təbii mənşəli hadisə qeydə alınıb və həmin hadisələrdə insan tələfatı olmayıb. Hesabat dövründə təbii mənşəli hadisələr zamanı nazirliyin xilasediciləri tərəfindən 4 nəfər xilas edilib, 259 nəfər təxliyə olunub.

Azərbaycan və Ermənistan XİN başçıları Münhendə görüşə bilər

Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri Elmar Məmmədovlarla

Zöhrab Mnatsakanyan fevral ayında Münhendə keçiriləcək beynəlxalq təhlükəsizlik konfransında görüşə bilər.

Bu barədə "Report" "RIA Novosti"yə istinadən xəbər verir. "Heç nəyi istisna etmək olmaz. Ənənəyə görə, görüş barədə razılıq əldə olunarsa, bu barədə əvvəlcədən məlumat verəcəyik", - deyir Mnatsakanyan jurnalistlərin Münhen Təhlükəsizlik Konfransı zamanı Qarabağ münasifəsi ilə bağlı görüşünün mümkünlüyü barədə sualına cavab olaraq bildirib.

Eyni zamanda o, Münhen konfransında iştirak etməyi planlaşdırdığını söyləyib. "İrəliyə doğru addım atdıqımız aydın məsələdir, vaxt və digər məsələlər üzrə razılaşdırmaq lazım gəlir, bundan sonra ictimaiyyətə məlumat veririk", - Mnatsakanyan əlavə edib.

Qeyd edək ki, daha əvvəl Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən Azərbaycan və Ermənistan XİN başçılarının yanvarın 16-da Parisdə keçirilmiş görüşdə növbəti ayda danışıqları davam etdirməklə bağlı razılıq əldə olunduğu bildirilib.

Daşınmaz əmlak bazarında qiymətlər artdı

2018-ci ilin dekabr ayında Azərbaycanın daşınmaz əmlak bazarında qiymətlər 0,9% artdı.

Bu barədə "Report"a bazarı araşdıran "MBA" konsaltinq şirkətinin baş direktoru Nüsrət İbrahimov məlumat verir.

Onun sözlərinə görə, ötən il ərzində qiymət artımı isə 6,8% təşkil edib.

"Dekabrda ilkin mənzil bazarında qiymətlər orta hesabla 13,9% artaraq 1m2 üçün 1 337 manat, təkrar mənzil bazarında isə qiymətlər orta hesabla 1,8% artaraq 1 685 manat təşkil edib", - deyir o qeyd edib.

Gürcüstanın Axalkalaki rayonunun Buğaşen kəndində Qarabağda azərbaycanlılara divan tutan erməni terrorçu Mikael Avakyana abidə qoyulmasına etiraz edən Rusiyada yaşayan Azərbaycanlıların Federal Milli-Mədəni Muxtariyyətinin prezidenti, Rusiya prezidenti yanında Millətlər Şurasının üzvü, azərbaycanlı milyoner Söyün Sadıqov Gürcüstan hökumətini azərbaycanlıların muxtariyyət tələb etməsini təşkil edəcəyi ilə hədələyib. O deyib ki, bu hadisə Gürcüstanın dövlət və hökumət rəhbərlərinin Azərbaycana qarşı açıq xəyanətidir.

yün Sadıqovun Gürcüstan-da yaşayan azərbaycanlılara müraciət etməyə, buradakı azərbaycanlılar adından danışmağa heç bir mənavi haqqı yoxdur. O, heç zaman Gürcüstanın çətin günlərində soydaşlarımıza dəstək olmayıb. Onun azərbaycanlılar arasında heç bir nüfuzu,

Söyün Sadıqov əslində o cür fikirlərlə erməni dəyirmanına su tökülür və bu, Ermənistanın xeyrinədir. Ermənistanın və Rusiyadakı bir sıra qüvvələrin marağındadır ki, Azərbaycanla Gürcüstanın münasibətləri pozulsun, korlansın. Həmin büstün qoyulması və Söyün Sadıqovun məlum fikirləri

Hüquq müdafiəçiləri Novruz əfvinə ümidlidir
Səadət Bənəniyarlı: "Avropa Parlamentinin qətnaməsi göstərdi ki, bu problem birdəfəlik çözülməlidir"

"Əfv Komissiyası mütəmadi işləyir, ərizələrə baxılır. Həmişə Yeni il ərəfəsində əfv fərmanı verilir, bu il olmadı. Ona görə gözləyirik ki, Novruz bayramında əfv verəcək".

Bu sözləri "Yeni Müsavat"a hüquq müdafiəçisi Səadət Bənəniyarlı Novruz bayramında gözlənilən əfv fərmanı ilə bağlı danışarkən bildirdi.

Onun sözlərinə görə, əfv fərmanında əsas gözlənti siyasi məhbusların azadlığa buraxılmasıdır: "Mən dəqiq bir söz deyə bilmərəm ki, əfv fərmanı verəcək, ya yox. Amma gözləntilərimiz var. Bu fərmanın verilməsində əsas marağımız odur ki, siyasi məhbuslar azadlığa çıxsınlar.

Avropa Parlamentinin qətnaməsi göstərdi ki, bu problem birdəfəlik çözülməlidir. Həm əfv fərmanı, həm məhkəmə prosesləri ilə onların azadlığa çıxmasını təmin etmək olar".

S.Bənəniyarlı bildirdi ki, siyasi məhbus problemi Azərbaycanın başı üzərində "Domokl qılıncı" kimi asılıb: "Bütün ölkələrdə bu problem var. Rusiya, Gürcüstan, Ermənistanda siyasi məhbuslar var. Amma nəşə hər dəfə Avropada bizim əleyhimizə qətnamə çıxır. Görünür ki, bu məsələdə maraqlı olan qüvvələr var. Biz hüquq müdafiəçilərimizin əsas məqsədi odur ki, problem kökündən həllini tapsın".

"Əfv Komissiyasının katibliyi və əfv sektoru daim işləyir, mütəmadi olaraq müraciətləri qəbul edir. Bu il böyük ehtimalla Novruz bayramı ərəfəsində əfv sərəncamının imzalanacağı gözlənilir".

Bunu isə modern.az-a Prezident yanında Əfv məsələləri komissiyasının üzvü Əliməmməd Nuriyev bildirib. Komissiya üzvü qeyd edib ki, daxil olan müraciətlərlə bağlı aidiyyəti üzrə arayışlar hazırlanır: "Müraciətlərlə bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş addımlar atılır. Bütün proseslər tamamlandıqdan sonra müvafiq arayışlar Əfv Komissiyasının sədri Ramiz Mehdiyevə təqdim olunacaq. Yəni də qanunvericiliyin tələblərinə görə sədrin təşəbbüsü ilə iclaslar çağırılacaq. Hələ ki iclasların vaxtı belli deyil. Ümumilikdə əfv sərəncamının verilməsi təbii olaraq, prezidentin konstitusion səlahiyyətlərinə daxildir. Ona görə də əfv sərəncamının verilib-verilməməsi ilə bağlı son sözü də ölkə rəhbərliyi deyəcək".

Qeyd edək ki, 2018-ci ilin mayında Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı prezident tərəfindən imzalanmış böyük əfv sərəncamı ilə 634 məhbus cəzadan azad edilib. Onlardan 609 nəfəri azadlıqdan məhrum etmə cəzasının qalan hissəsindən azad olunub.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
 "Yeni Müsavat"

Gürcüstanın azərbaycanlı deputatları

Söyün Sadıqovu tərribatda suçladılar

"O, heç vaxt Gürcüstanın çətin günlərində soydaşlarımıza dəstək olmayıb..."

"Bunun bir adı var - Azərbaycan xəyanəti! Bu hadisə Azərbaycan xalqına qarşı böyük hörmətsizlikdir, təhqirdir. Bu həm də gürcü xalqına qarşı xəyanətdir. Bununla başda Gürcüstan prezidenti və baş naziri olmaqla, ölkənin dövlət və hökumət rəhbərliyi separatizmi dəstəklədiyini ortaya qoydu... Mən Gürcüstan xalqına çağırış edirəm ki, öz hökumət və dövlət başçıları bu abidənin ləğv edilməsinə səslesinlər. Əks halda, Azərbaycan kimi müttəfiqlərini itirəcəklər... Azərbaycanın dəstəyi olmasaydı, Gürcüstan çoxdan erməni və gürcü separatçıların qurbanına çevrilirdi. Gürcüstanı bir dövlət kimi ayaqda saxlayan Azərbaycan dövlətinin verdiyi dəstək və bu ölkədə yaşayan azərbaycanlılardır. Əgər belə davam etsə, yaxın gələcəkdə erməni separatçıları Gürcüstanda öz muxtariyyətini elan edəcək".

S.Sadıqov Gürcüstan prezidentinə və baş nazirinə sözügedən erməni terrorçusunun abidəsinin sökülmesi üçün 2 ay vaxt verir: "Əks halda, bu onlar üçün baha başa gələcək. Onlar bu səhvlərini düzəltməsələr, o zaman mən məcbur olub Gürcüstanda yaşayan soydaşlarımızı öz muxtariyyətlərini tələb etmək üçün ayağa qaldıracağam".

Gürcüstan parlamentinin hakim "Gürcü Arzusu" Partiyasının azərbaycanlı deputatı Mahir Dərziyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Söyün Sadıqovun tərribatla məşğul olduğunu bildirdi: "Söyün Sadıqovun bəyanatı çox təhlükəli bir çağırışdır və tərribatdır. Gürcüstan demokratik ölkədir. Büst məsələsini həm azərbaycanlılar, həm də gürcülər qınadılar, pislədilər. Gürcüstan öz daxilində separat-

çılıqdan əziyyət çəkən ölkədir. Həmin erməninin büstünün burada ucaldılması ilk növbədə Gürcüstan qarşı hərəkdir. Bu, Azərbaycan-Gürcüstan münasibətlərinə xələl gətirmək üçün həyata keçirilən işdir. İndi də Söyün Sadıqovun çağırışı həmin tərribatın davamıdır. Söyün Sadıqov əslən Borçalıdır. Onu Gürcüstan ancaq və ancaq burada doğulması bağlayır. O, Rusiya vətəndaşıdır, buradakı azərbaycanlılarla başqa heç bir əlaqəsi yoxdur. Onu Gürcüstan azərbaycanlıları qəbul etmirlər. Söyün Sadıqov Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin polkovnikidir, Rusiyanın digər xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqəsi olan adamdır. O, Rusiyanın istəklərini, maraqlarını güdən adamdır. İndiyə qədər Gürcüstanda müşahidə olunan bəzi qanunsuz olaylarda da onun adı hallandı. Sö-

hürməti yoxdur. Hər kəs onu Rusiya xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşı hesab edir və heç bir sözüne inanmır. Söyün Sadıqov o bəyanatı ilə faktiki olaraq cinayətə yol verib, Gürcüstanın qanunlarını pozub. Onun təhrikçi fikirləri Gürcüstan Konstitusiyasının və Cinayət Məcəlləsinin konkret maddələrinin pozulmasıdır. Gürcüstanın konstitusiyaya quruluşunun pozulmasına cəhd, xalqı separatçılığa çağırmaq ağır cinayət əməlidir. Söyün Sadıqov barədə cinayət işi açıla bilər. Yəqin ki, o, nə zaman da Gürcüstan gəlsə, hüquq-mühafizə orqanları onun hərəkatına hüquqi qiymət verəcək".

Deputat bəyan etdi ki, Gürcüstan azərbaycanlılarından heç kim Söyün Sadıqov kimilərinin hansısa çağırışlarına qoşulmaz: "Onun hansısa çağırışına burada məhəl qoyan yoxdur. Hər kəs bilir ki,

məhz buna hesablanıb. Bütün gücləri ilə çalışırlar ki, iki dost ölkə arasında münasibətlər pozulsun. Amma bilsinlər ki, istəklərinə nail ola bilməzlər. Azərbaycanla Gürcüstanın, azərbaycanlılarla gürcülərin dostluq münasibətlərini pozmaq mümkün deyil. Bizi çox sıx tellər bir-birimizə bağlayır".

Gürcüstan parlamentindəki müxalif Vahid Milli Hərəkat Partiyasının azərbaycanlı deputatı Azər Süleymanov da Söyün Sadıqovun tərribatçılıqla məşğul olduğunu və həmişə Gürcüstanda yaşayan soydaşlarımızı tərribata çəkmək istədiyini bildirdi: "Söyün Sadıqov bir dəfə də olsun Gürcüstan gəlməyib və hər bir çağırışında çalışır ki, burada yaşayan azərbaycanlıları tərribata çəksin. Ya muxtariyyət, ya da qarşıdurma çağırışlarında olub. Gürcüstan bizim vətənimizdir və heç vaxt bu ölkənin parçalanmasına razı ola bilmərik, onun bütövlüyü, müstəqilliyi uğrunda mücadiləyə hazırıq. Söyün Sadıqova cinayət işi açılmalı və o, hüquqi məsuliyyətə cəlb olunmalıdır".

A.Süleymanov Azərbaycan torpaqlarının işğalında iştirak etmiş Mixeil Avagyanın büstünün sökülməsinin vacibliyini də vurğulayıb: "Gürcüstan hakimiyyəti bu hadisəyə göz yummaqla bütün dünya azərbaycanlılarına arxadan zərbə vurdu. Gürcüstan prezidenti Salome Zuraşvili seçiqabağı Axalkalaki rayonunda erməni seçiqələri ilə görüşündə onlara vədlər verib. Belə çıxır ki, bu gün həmin vədlər yerinə yetirilir. Necə ola bilər ki, hakimiyyətin bundan xəbəri olmasın? Bütün icra strukturları, bələdiyyələrdə hakimiyyətin adamları yerləşdirilib. Belə bir tədbir keçirilsin, Ermənistanın Gürcüstandakı səfiri həmin tədbirdə iştirak etsin, amma hakimiyyətin bundan xəbəri olmasın. Bu gün Zuraşvili hakimiyyətinin iç üzünü ortaya çıxır. Çünki Borçalı bölgəsi seçkilərdə Mixail Saakaşviliyə səs verdi. Salome Zuraşvili indi də intiqam alır. Həm də proseslərin arxasında Bdzina İvanişvili hökuməti durur və birbaşa dəstək verir".

Gürcüstan parlamentinin digər azərbaycanlı deputatı, "Gürcü Arzusu" fraksiyasının üzvü Savalan Mirzəyev isə bildirdi ki, terrorçuya abidə qoyulması müəyyən qüvvələrin Gürcüstan-Azərbaycan münasibətlərinə xələl gətirməyə çalışmasıdır. Modern.az-a açıqlamasında deputat deyib ki, torpaqları işğal altında olan və separatçılıqdan əziyyət çəkən Gürcüstan heç bir zaman separatizmi dəstəkləməyib: "Mən bu hadisəni Azərbaycana qarşı yox, ilk növbədə Gürcüstan qarşı atılan bir tərribat hesab edirəm. Çünki bələdiyyə səviyyəsində verilən bu qərar nə hakimiyyətin, nə də Gürcüstan dövlətinin qərarıdır. Baş verən hadisəni pisləyir və qınayıram, bu cür tərribatların qarşısının alınacağına inanıram".

Etibar SEYİDAĞA,
 "Yeni Müsavat"

İngiltərənin səhiyyə naziri Matt Hankok zərərli məzmunlu paylaşım aradan qaldırılmasında, sosial şəbəkə şirkətlərinin fəaliyyətinin qadağan olunmasına biləcəyini söyləyib. O, şirkətlərin bu məzmunlu paylaşımını dayandırmadığı təqdirdə bununla bağlı qanun layihəsi qəbul ediləcəklərini deyib.

sial şəbəkələrə müəyyən dərəcədə qadağalar qoymaq olar. Yaxud çox ciddi şəkildə araşdırmaq lazımdır ki, bu çağırışları edən kim olduğunu öyrənmək. Bunun üçün ayrıca qurğular da quraşdırmaq mümkündür. Ümumiyyətlə, internet dünyası ilə bağlı müəyyən qə-

atırdılar. Milləti də aşağılayırlar. Bu mənada mənim çox böyük narahatlığım var. İnternet aləminin elə saytları var ki, onlar azərbaycançılığa, millətə qulluq edən saytlardır. Lakin yenə də çox ciddi nəzarət lazımdır. Bu, milləti, dövləti, insanları qorumaq üçün nəzarət olmalıdır".

məlumatlar yayılır. Lap sosial şəbəkələri bağlasaq da, heç nə dəyişməyəcək. Birincisi, bu, texniki baxımdan qeyri-realdır. İnsanlar ən çox avtomobil qəzalarında ölürlər. İndi maşınları qadağan edək? Problem məsələdə yox, onu idarə etməkdir. Sosial şəbəkənin tərkibində

Sosial şəbəkələrə qadağa yenidən gündəmdə

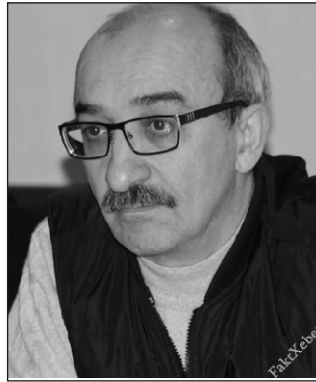
Nazir sosial şəbəkə şirkətlərinə intihar videolarının paylaşılması üçün dəfələrlə çağırış edib. Buna səbəb isə 2017-ci ildə 14 yaşlı Molli Rasselin sosial şəbəkədə izlədiyi zərərli məzmunlu məlumatdan sonra intihar etməsi olub.

Azərbaycanda da sosial şəbəkələr üzərindən kifayət qədər təhqirlər səsləndirilir. Təkcə siyasi sahə ilə bağlı deyil, son zamanda ailə-məişət mövzusunda əxlaqşız videolar paylaşılır, müzakirələr açılır. Ölkədə də bəzi siyasi şəxslər sosial şəbəkələrin məhdudlaşdırılması ilə bağlı fikirlər bildirib. Lakin Azərbaycanda sosial şəbəkələrə məhdudlaşdırma qoyulması təklifi qəbul edilməyib.

"Yeni Müsavat"a danışan tanınmış jurnalist, professor Cahangir Məmmədli bildirdi ki, ölkədə sosial şəbəkələrə ciddi nəzarət olmalıdır: "Ümid edirdim ki, Azərbaycanda sosial şəbəkədən istifadə edənlər burada öz fəaliyyətlərini ağıllı şəkildə aparacaqlar. Lakin bunu görmədik. Sosial şəbəkələri artıq siyasi çağırışlara çeviriblər. Dövlət əleyhinə sosial şəbəkələrdən istifadə olunur. Baxırsan ki, dövlət çevrilişinə çağırışları belə edirlər. Bundan vətəndaş kimi çox narahatam. Ona görə hesab edirəm ki, so-

Cahangir Məmmədli:
"Azərbaycanı xaosla sürükləmək üçün bu şəbəkələrdən çox istifadə edirlər"

Azad İsayadə:
"Onu qadağan edib bağlamaq yox, qanun çərçivəsində idarə etmək lazımdır"

nun qəbul olunarsa, daha yaxşı olar. Dövlətçiliyə qarşı çağırışlar edən adamlar xeyli dərəcədə məsuliyyət hiss edirlər. Son günlər sosial şəbəkələrdən xeyli ehtiyat etməyə başlamışam. Azərbaycanı yeni xaosla sürükləmək məqsədilə bu şəbəkələrdən çox istifadə edirlər. Baxırsan ki, insanlar açıq şəkildə təhqir edirlər. Bu yaxınlarda mitinq gədə-gədə uşaq-muşaq oturub reportaj verirdi. Həmin reportajlarda Azərbaycanın ən mötəbər adamlarını təhqir edib, böhtan

Psixoloq Azad İsayadə isə sosial şəbəkələrə qadağa qoymağa ehtiyac görmür: "Sosial şəbəkə 21-ci əsrin reallığıdır. Bu, nə pisdir, nə də yaxşı. 17-18-ci əsrlərdə kitab idi, indi isə sosial şəbəkə, internet öndədir. Kitabın özü pis deyil. Söhbət yalnız onun müəllifindən gedir. Kimsə yaxşı kitab, kimə də pis kitab yazsa bilər. Hitler də kitab yazıb, məşhur klassiklər də. Deməli, problem kitabda yox, onu yazan və oxuyanlardadır. Sosial şəbəkə də bu cürdür. Orada yaxşı və pis

doğrudan da çoxlu mənfəətli məlumatlar var. Lakin burada eyni zamanda müsbət informasiyalar da çoxdur axı. Onu qadağan edib, bağlamaq yox, sadəcə, qanun çərçivəsində idarə etmək lazımdır. Burada əsas söhbət uşaq və yeniyetmələrin istifadəsindən gedir. Söhbət təkcə intiharlardan getmir. İndiyə qədər xeyli insanla rastlaşmışam ki, internetdən məlumat alıb, özü ilə bağlı nəticə çıxarıb. Hətta adam internetdə oxuyub, özünə diaqnoz da qoyur. Mənfəətli ilə bağlı sosial şəbəkələrə, saytlara filtr qoyulmalıdır. Yalnız bu formada sosial şəbəkələri qanun çərçivəsində idarə etmək mümkündür. Qadağan etmək, bağlamaq isə çıxış yolu deyil. Heç terrorizmə qarşı ciddi işləyən dövlətlər də gizli sosial şəbəkələri, oradakı qrupları tam nəzarətə götürə bilməyiblər. Olub ki, sosial şəbəkələr vasitəsilə terrorist qrupları təşkilatlandırılıb, planlar qurub, öz ideologiyalarını kimlərsə arasında yayıblar. Deməli, sosial şəbəkələri tam bağlamaq qeyri-realdır. Qeyri-real olan işin üzərində fikirləşmək isə lazımsızdır. Başqa yol axtarılmalıdır. Psixologiyada belə bir şey də var ki, insanlar arasında olan qadağalar onların qadağan edilən şeyə marağını daha da artırır. Buradan belə nəticə də çıxarmaq olar ki, sosial şəbəkələr qadağan edilərsə, ona maraq daha da artar bilər".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

"Qarabağa azadlıq!" mitinqinə icazə veriləcəkmi?
Taleh Əliyev: "Azərbaycan xalqında yaranan ciddi narahatlıq belə bir mitinqin keçirilməsini zəruri edir"

Xəbər verildiyi kimi, Qarabağ Komitəsi (QK) fevralın 16-na "Qarabağa azadlıq!" şüarı ilə mitinq təyin edib. "Məhsul" stadionunda keçirilməsi planlaşdırılan aksiyaya bağlı komitənin bu həftə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət ünvanlayacağı gözlənilir.

Hazırda əsas suallar bu mitinqə rəsmi qurumun necə cavab verəcəyidir. QK-nın indiyə qədər iki mitinq müraciətinə mənfəətli cavab verilib. Üstəlik, Milli Şuranın yanvarın 26-da keçirmək aksiyasına da BŞİH rədd cavab verib. Bütün bunların fonunda QK-nın aksiyasına icazə verilməyəcəyi gözlənilsə də, komitə hazırlıqlara start verib.

QK-nın dönmə sədri, Ümid Partiyasının sədr müavini Taleh Əliyev "Yeni Müsavat"a bunları dedi: "Qarabağ Komitəsində keçən həftə 16 fevral tarixində mitinq keçirməkə bağlı qərar qəbul olunanda razılışdıq ki, bu bir həftə müddətində mitinqə hazırlıqla bağlı sosial şəbəkələr üzərindən çağırışlar olunsun. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə rəsmi müraciət və mitinqə hazırlıqla bağlı digər işlərə isə yanvarın 30-da keçiriləcək növbəti iclasımızda baxılacaq və müvafiq qərarlar qəbul olunacaq. Milli Şuranın 16 fevraldan öncə keçirmək istədiyi mitinq barədə mənim heç bir məlumatım yoxdur. Ona görə də bu barədə konkret bir söz deyə bilmərəm. Amma nəzərə alsaq ki, Milli Şuranın 26 yanvar mitinqinə icazə verilməyib və səbəb kimi də Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin müraciəti göstərilib, ola bilsin ki, hakimiyyət bu dəfə də vətəndaşların sərbəst toplaşması haqqında qanunun tələblərini pozaraq Milli Şuraya icazə verməsin. 16 fevral mitinqinə gəlincə isə hesab edirik ki, yanvar ayında Qarabağ ətrafında baş verən gəlişmələrdən sonra Azərbaycan xalqında yaranan ciddi narahatlıq belə bir mitinqin keçirilməsini zəruri edir. Hakimiyyətin də borcudur ki, bu mitinqin keçirilməsinə şərait yaratsın. Bilirsiniz ki, Qarabağ Komitəsində qərarlar ümumi yığıncaqda qəbul olunur. Ona görə də icazə verilməyəcəyi təqdirdə atacağımız addımlar bərdə indidən heç nə deyə bilmərəm. Müraciətimizə rəsmi cavab verildikdən sonra bu barədə dəqiq danışa bilərik".

□ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Türkiyə Kürdüstan dövlətinin yaranmasının qarşısını ala bildimi?

Politoloq: "Artıq Qərbdə dairələrində, xüsusən də ABŞ-da bu ideyaya çox ehtiyatla yanaşmağa başlayıblar"

Bir neçə illər öncəyə qədər dünyanın az qala bir nömrəli müzakirə mövzusunda çevrilmiş və dünya gündəmini zəbt etmiş müstəqil kürd dövləti yaradılması məsələsi əvvəlki aktuallığını itirmiş görünür. Dörd dövlət - Türkiyə, İran, İraq və Suriyanın kürdlər yaşayan bölgələrinin ayrılaraq vahid Kürdüstan dövlətində birləşdirilməsi ideyası faktiki olaraq həyata keçirilmək mərhələsinə daxil edilmişdir. Lakin son bir-iki ildə bu məsələdə fərqli mərhələyə müşahidə olunur.

Politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, xeyli dərəcədə müstəqil kürd dövlətinin yaradılması ideyasının reallaşmasının qarşısı alınıb. Artıq Qərbdə dairələrində, xüsusən də ABŞ-da bu ideyaya çox ehtiyatla yanaşmağa başlayıblar. Son Suriya hadisələrindən sonra bölgənin sərhədlərinin biçilməsi

məsələsinin nə qədər təhlükəli olacağını beynəlxalq güc mərkəzləri aydın başa düşməyə başlayıblar. "Bu güc mərkəzlərinin bir qismini Türkiyənin özü fəallaşmaqdan məhrum edib. Bura əsasən Rusiyayı, müəyyən qədər İsraili və bir də Amerikayı aid edə bilərik. Təxminən 10 il bundan əvvəl bu ideya çox

məşhur idi. İsrail bunun baş ideoloqlarından biri kimi bu prosesdə detanator rolunu oynayırdı. Rusiya isə ciddi dəstək verirdi. Rusiya isə ciddi dəstək verirdi. ABŞ isə müəyyən qədər məsafədə dayandığını göstərsə də əl altından prosesə rəvac verirdi. Amma bu gün Rusiya Türkiyə tərəfindən kifayət qədər neytrallaşdırılıb. Amerika ilə əvvəllər münasibətlər soyuq olsa da, kürd məsələsinin region üçün nə qədər dağdıcı olacağını Türkiyə Vaşinqtona başa sala bildi. Vaşinqton artıq müstəqil kürd dövləti ideyasını özünün strateji maraqlar dairəsinə aid məsələ

Q.Hüseynli qeyd etdi ki, hətta bu gün İraqın şimalındakı kürd muxtariyyəti də PKK və YPG-ni müdafiə etmir. Beləliklə, faktiki olaraq müstəqil kürd dövləti ideyasını kənar qoymuş kimi görünür: "Bu yaxınlarda muxtariyyətin başçısı Neçriyan Bərzani bəyan etdi ki, Türkiyə PKK və YPG məsələsində tam obyektiv mövqedə dayanır. Artıq Şimali İraqdakı kürd muxtariyyəti etiraf edir ki, 3-4 dövlətin ərazisində yerləşən kürdləri vahid kürd dövləti sərhədi çərçivəsində birləşdirmək mümkün deyil. Ona görə də artıq boşuna qırğınlara getmək lazım deyil. Onlar bəyan edirlər ki, artıq bölgədə sərhədlərin qayçılınması mümkün görünür. Mövcud reallıqlar şəraitində mümkün olan tələbləri həyata keçirilməsinə nail olmaq lazımdır. Bu çox pragmatik yanaşmadır".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Yanvarın 28-də Daxili İşlər Nazirliyində (DİN) 2018-ci ildə cinayətkarlıqla mübarizənin, ictimai qaydanın qorunmasının və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsinin yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş geniş Kollegiya iclası keçirilib. Bu barədə DİN-in mətbuat xidmətindən verilən məlumat musavat.com saytında geniş işıqlandırılıb.

Amma "Yeni Müsavat"ın müxbirinin diqqətini daha çox bir məqam çəkib: nazir, general-polkovnik Ramil Usubov öz çıxışında radikal müxtəlifətə nadir rastlanan xəbərdarlıq edib...

Cənab Usubov konkretləşdirməyə də, ümumiləşdirilmiş qaydada müəyyən mərkəzlərə mesaj verib. Rəsmi məlumatdan belli olur ki, nazir son günlər özlərini yenidən gündəmə gətirmək istəyən "...müxalifət düşərgəsinin bəzi mənsublarının səsləndirdikləri, "polis qorxdu", "hökumət geri çəkildi" kimi öz ətraflarını cürətləndirmək arzusunda doğan fikirlərin gerçəkləşmədən çox uzaq, heç vaxt reallaşmayacaq bir arzu olduğunu" xatırladaraq hər bir şəxsin bildiyi sadə həqiqətləri diqqətə çatdırıb. "Ötən 26 ildə məhz bu iqtidarın həyata keçirdiyi müdrik siyasət nəticəsində xaosa, anarxiyaya son qoyulub, Ermənistanın ölkəmizə təcavüzünün qarşısı alınıb, insanların pozulmuş hüquqları, dövlətə, hakimiyyətə, gələcəyə olan inamı bərpa edilib", deyən R.Usubov daha sonra bunları bildirib: "Lakin respublikamızda əmin-amanlığın, təhlükəsizliyin daimi və davamlı olduğunu görüb qorxuya düşən, günü-gündən gözəlləşən, dünyanın ən yarışlıq paytaxt şəhərlərindən birinə çevrilən Bakımızın, həmçinin regionlarımızın inkişafından xoflanan, vətəndaşlarımızın, xüsusən qaçqın və məcburi köçkünlərin, şəhid ailələrinin problemlərini işəil daha əhatəli həlləndirən rahatsızlaşan, ordumuzun qüdrətini artmasından, onu yüksək nizam-intizamı, vətənpərvər, torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə hər zaman qadir və döyüş ruhunu gördükcə kədərlənən, yüz minlərlə gənclərimizin Vətənimizin işıqlı gələcəyi, müasir Azərbaycanı daha sürətli inkişafı üçün göstərdiyi böyük coşqudan və çalışqanlıqdan məyus olan, xalq-iqtidar birliyinin sarsılmazlığından, onun bəhərləri olan inkişafdan, tərəqqidən, irəliləyişlərdən, yüksəlişlərdən endişələnən bu antimillilə qüvvələr həqiqətən də qorxuya düşüblər". DİN başçısı deyib ki, onlar növbəti təxribatları əl atmaqla xalqımızı yenidən daxili çekişmələrə, parçalamaya, ölkəmizi böhrana, bir vaxtılar yaratdıqları, indi isə xiffətini çəkdiyələri özbaşınalıq və hərc-mərclik dövrünə sürükləməyə cəhdlər edirlər.

General-polkovnik R.Usubov milli maraqlarımıza zidd olan belə avantürüst hərəketlərin qarşısının xalqımızın dəstəyi, qanunlarımızın gücü, dövlətimizin hüquq-mühafizə orqanlarının sıx birliyi ilə bundan sonra da alınacağını bildirib. O, qətiyyətlə bəyan edib ki, daxili işlər orqanları siyasi baxışlarından, cəmiyyətdəki mövqeyindən asılı olmayaraq bütün vətəndaşlarımızın əmin-amanlığını, ölkəmizdəki sabitliyi istənilən təhdidlərdən, fürsətçi kəslərin və macəra axtaranların təxribatçı, avantürüst hərəketlərindən qoruyub, bundan sonra da qətiyyətlə qorumaqda davam edəcəkdir.

Əmindir: "Mən qətiyyətlə şübhə etməmişəm ki, bu gün Azərbaycan dövləti güclü dövlətdir. Bu gün ölkə prezidenti ilə Azərbaycan xalqının sıx ittifaqı, möhkəm birliyi var. Bu gün Azərbaycanın bütün strukturları dövlətimizin qarşıya qoyduqları məqsədlərə, hədəflərə çatmaq gücündədir, bu peşəkarlıqları onlar özlərində ifadə edirlər. Xüsusilə olaraq hüquq-mühafizə orqanları, eyni zamanda DİN də Azərbaycanda sabitliyi pozmağa çalışan, ölkədə anarxiya törətmək istəyən, ölkəni vətəndaş müharibəsinə sürükləyənlərə, buna cəhdlər göstərnlərə qarşı Azərbaycan qanunları çərçivəsində özünün sərt mövqeyini ortaya qoyacaq. Burada artıq çəkinməyə ehtiyac yoxdur. Belli olan odur ki, Əli Kərimli və onun ətrafında olanlar anarxistdirlər. Bunların müxalifətlə hər hansı bir bağlılığı yoxdur və onlar xari-

olunması və bu təhlükələrin üzərinə gedilməsində polis orqanları ön sıralarda yer alıblar. Azərbaycan polisini bu gün tənqidiyə cəlb etməyə çalışanlar, onları Şəhidlər Xiyabanında müxtəlif konfliktlərə məruz qoyaraq və onun içərisində ictimai-siyasi məkanda Azərbaycan polisinin obrazına hücumlar edib, onun bir simvol kimi hansısa hədəflərə gətirmək, bundan sonra "Dövlətin qoruyucu zirehi zəiflədi, indi artıq ayaq ala bilirik" kimi bir məkrli planı işləyən bilməlidirlər ki, bu ssenarilər dövlətin ali zirvəsinə bəllidir. Müxtəlif ölkələrdə bəlkə də sınaqdan keçirilə bilər, ələlxüsus da çox yaxşı bilirik ki, Ukrayna inqilabları zamanı daxili işlər orqanları özünü xeyli dərəcədə vecsiz apardı. Amma Ramil Usubovun bir insan və dövlətçi bir nazir kimi xarakterini bilənlər buna əmindirlər ki, Azərbaycan polisi keçmişdə

Nazir Ramil Usubov o xəbərdarlığı niyə etdi - deputatların şərhini

Deputatlar DİN rəhbərinin çıxışına ciddi reaksiya verdilər və "Azərbaycanı kimlər qarışdırmaq istəyir" sualını cavablandırdılar; **Fəzail Ağamalı**: "Bəlli olan odur ki, Əli Kərimli və onun ətrafında olanlar anarxistdirlər"; **Zahid Oruc**: "Bundan sonra "Dövlətin qoruyucu zirehi zəiflədi, indi artıq ayaq ala bilirik" kimi bir məkrli planı işləyən bilməlidirlər ki..."

cək, heç kəsin qanunazidd əməllərə əl atmaq cəhdlərinə imkan verilməyəcək.

Ölkənin daxili işlər naziri R.Usubov son illərdə ilk dəfədir ki, belə bir kəskin xəbərdarlıqla çıxış edir. Səbəb nədir? Hansısa qüvvələr Azərbaycanla bağlı planlar, ssenariləri hazırlayıb?

Deputat Zahid Orucun musavat.com-a son müsahibəsində də bir sıra ilginç məqamlar var idi. İqtidar mətbəxinə kifayət qədər bələd olan deputat həmin müsahibəsində son aksiyalarla bağlı demişdi ki, Azərbaycan polisi və xüsusi xidmət orqanları qana susayan adamların planlarını yaxşı bilir. "Deməli, Şəhidlər Xiyabanını belə protest meydanına çevirmək istəyənlər üçün heç bir mənəvi norma qalmayıb. Sən minlərlə insanın gənc yaşlarında məsumluğundan istifadə edib onları tankların tırtılları altında qoyasan, indi də onların sümükləri üzərində siyasi sümür-gənliyə əl atasan, bundan böyük zəillik yoxdur. Ona görə də əksisiyaya icazə verilməməsi bir-iki gəncin qanı üzərindən Tunis inqilabı etmək istəyənlərin ssenarisini pozmaq qərarı idi".

Bütün bunların ardınca polis rəhbərliyinin xəbərdarlığı sıradan məsələ sayıla bilməz. Bəs Azərbaycanı qarışdırmaq istəyənlər təxribatçı qüvvələr kimləridir?

AVP sədri, deputat Fəzail Ağamalı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, xəbərdarlığa ciddi yanaşır: "Cənab nazir Ramil Usubovun sədrliyi ilə keçirilən kollegiya iclasını telekanallardan izlədim və nazirin çıxışında bəzi fraqmentlərə də diqqətlə qulaq asdım. Etiraf edirəm ki, bu gün Azərbaycanda vətəndaşlarımızın təhlükəsizliyinin təmin olunmasında, sabitliyin həyata keçirilməsində daxili işlər orqanlarının çox müstəsna xidmətləri var. Bu baxımdan mən, əlbəttə, Ramil Usubovun və onun rəhbərlik etdiyi kollektivin əməyini həmişə yüksək qiymətləndirmişəm və bu gün də etiraf edirəm ki, onlar Azərbaycan dövlətçiliyinin güclənməsində, bütövlükdə daxili sabitliyin qorunub-saxlanması və vətəndaşlarımızın təhlükəsizliyinin təmin olunmasında öz zərərli təsirinə missiyanı uğurla yerinə yetirməkdədirlər. Cənab Ramil Usubovun çıxışında söylənilən fikirlərin kifayət qədər əsasları var. Son vaxtlar Azərbaycanda beynəlxalq nüfuzu artıdca, ölkənin iqtisadi inkişafı, qüdrəti gücləndikcə və Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə ən ciddi hesabatlardan öncül yerlərə çıxmaqla bağlı söylənilən fikirlər geniş miqyas aldıqca, eyni zamanda ölkəmizdə gələcəyə hədəflənən, Azərbaycanı daha yüksək pilləyə qaldırmağa hesablanan struktur dəyişikliklərinin, bütövlükdə idarəçilik sisteminin fəlsəfəsinin dəyişməsi ilə bağlı ölkə prezidentinin atdığı addımlar bütün sahələrdə əhatə etdikcə Azərbaycanı istəməyən, anti-Azərbaycan

qüvvələr fəallaşdırıb". **F.Ağamalı qeyd etdi ki, bu fəallıq həttə Avropa Parlamentində məlum qətnamədə də öz əksini tapdı:** "Mehman Hüseynovun bir günlük aclıq aksiyası və bir gündən sonra aksiyadan imtina etməsinə baxmayaraq, çox təkidli bir qətnamənin qəbul edilməsindən başlamış, ta ki, onların diktəsi ilə antimillilə qüvvələrin də ölkə daxilində fəallaşması özünü göstərməkdədir. Mən bunlara müxalifət deməzdim. Bunlar anarxist qüvvələrdir. Bu anarxist qüvvələr cəmiyyəti xaosa qarşıdurmaya sürükləmək məqsədini daşıyır və xaricdən idarə olunur, bu, birmənalıdır. Görünür ki, Ramil Usubovun nazir olaraq əlində yetərli faktlar, informasiyalar olduğu üçün bu cür ciddi xarakter daşıyan, ciddi mənə kəsb edən açıqlamalar verib. Bu, bir daha göstərir ki, Azərbaycana uzanan xəyanətəkar əllər, xəbis qüvvələr öz düşməncilik mövqeyini hələ də nümayiş etdirməkdədir. Burada Azərbaycanı zəif görmək istəyən qüvvələr də, erməni lobbisi də var, xristian təəsübkeşliyi də var. Azərbaycanı zəif salıb onu idarə etmək arzusunda olan, ölkəmizin sərəvəllərini daşıyıb öz məqsədlərinə təbə etdirən kəslərdən başlamış, ta ki, onların mətbəxinə yer alan antimillilə qüvvələr də bu gün Azərbaycana qarşı bu cür məkrli planların içərisində yer alırlar". **Lakin AVP sədri proseslərin nəzarətdə olduğuna**

ci, anti-Azərbaycan qüvvələrin, Azərbaycanı istəməyən dairələrin tapşırıqlarını yerinə yetirirlər və onların maraqlarına xidmət edirlər. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan dövləti, Azərbaycan xalqının iradəsi qarşısında onların bu məkrli niyyətləri həyata keçməyəcək".

Deputat Zahid Oruc da qəzetimizə maraqlı fikirlər söylədi və nazirin dediklərinə həssas yanaşdığını vurğuladı: "Heç şübhə etməmişəm ki, hər zaman olduğu kimi, general-polkovnik Ramil Usubovun kollegiya iclasında söylədiyi fikirlər real, dəqiq məlumatlara əsaslanır. Onun açıqlamaları hər zaman cəmiyyətin bütün təbəqələri tərəfindən yüksək həssaslıqla izlənilir, ona diqqətlə yanaşılır və uyğun nəticələr çıxarılır. Hesab edirəm ki, birinci növbədə cənab generalın açıqlamasının hədəfi Azərbaycandakı sabitlik məkanının qorunub-saxlanmasıdır. Bu, təkəcə hakimiyyətə və yalnız iqtidar qüvvələrinə deyil, müxalifətə də, mərkəzçisənə də, solçuya da, sağçıya da, dindar-ateistinə də eyni dərəcədə lazımdır. İkincisi, şübhəsiz ki, Azərbaycan polisini əlində malik olduğu informasiya resurslarına rəğmən bu cəmiyyət üçün çox da bəlli olmayan məxfi məlumatlar mövcud və onlar ciddi şəkildə təhlil olunur, ona adekvat addımlar atılır. Əksər dairələr də ötan illər ərzində onu görüblər ki, dövlətçilik üçün əsas təhlükə dövrlərində ən vacib qərarların qəbul

öz canını, qanını torpaqlarımız uğrunda veriblər, onlar şəhid olublar. Yeri gəlmişkən, dövlət başçısının şəhid ailələri və onların vərəsələri ilə görüş zamanı vaxtilə canından keçən Azərbaycan polisində də rəşadətini, igidliyini dəyərləndirməsi dediyimiz məsələyə nümunədir".

Z.Oruc qeyd etdi ki, hər kəs əmin olmalıdır, bu açıqlamalar uyğun dərəcədə kimlərə qarşı seçək, küçələrə çıxanlara, meydanlardan yol və tranzit məkanlara gedənlərə hansısa düynü nöqtələrində qısaqapanmalar yaratsınlar, polisi təhqir etməklə onları əlbəyaxa döyüşə vadar etsinlər, sonra onların qəddarlığından dünya informasiya məkanı üçün paylaşımlar etsinlər kimi addımlar baş tutmayacaq: "Əgər qəddarlıq görmək istəyirlərsə, Paris küçələrində bunun nümunələri minlərlədir. Makron da bəyan edir ki, bu mübarizələr başlayandan 11 nəfər həyatını itirib. Amma şükürlər olsun ki, Azərbaycan polisi ən yüksək soyuqqanlılıqla hər kəsin təhlükəsizlik təminatını qurmaqla öz fəaliyyətini aparmaqdadır. Ona görə də Ramil müəllim tərəfindən bəyan edilmiş bu dövlətçilik mövqeyi Azərbaycanı əmin-amanlıq istəyən bütün qüvvələrin üreyindəndir. Mən hesab edirəm ki, bu mesajlar eyni zamanda müxtəlif planlar hazırlayanlar üçün də öz təsirini göstərəcək və nəticələrini verəcək".

E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

Tramp "Fələstin bombası"nı aprele saxlayıb

Kenan RÖVŞƏNOĞLU

ABŞ prezidenti Yaxın Şərq münaqişəsinin həlli planını İsrail seçkilərindən dərhal sonra elan etməyə hazırlaşır

ABŞ-in Fələstindəki səfiri Devid Fridman bildirib ki, Vaşinqton "əsrin anlaşmasını" aprel ayının sonlarında elan edəcək. İsrail mediasının məlumatına görə, Fridman bu barədə qapalı toplantıda etdiyi çıxışında məlumat verib.

Məlum olduğu kimi, ABŞ-in Fələstin münaqişəsinin həlli ilə bağlı irəli sürdüyü yeni həll variantı barədə ötən il mediada məlumatlar yayılıb. İddialara görə, yeni plan Fələstin münaqişəsinin kökündən həllini nəzərdə tutur. Ancaq detalları dəqiq məlum olmayan plana əsasən Tramp administrasiyasının irəli sürdüyü plan Fələstində yeni dövlət yaradılması, Qüdsün şərq hissəsinin, İrdan çayının Qərb sahili və Qəzzada Fələstin dövlətinin yaradılmasını nəzərdə tutur. Geri qalan ərazilər isə İsrailin torpaqları kimi tanınacaq.

Ancaq plan elan olunmamışdan artıq tərəfdar və əleyhdarları yaranıb. Məlum olub ki, ABŞ-in ənənəvi Yaxın Şərq müttəfiqləri, o cümlədən bir sıra mövzularda neytral olmağa çalışan Oman kimi dövlətlər plana aşkar və yarıaşkar dəstək verir. Ancaq Fələstin müqavimət qrupları, eləcə də Hizbullah və İran açıq şəkildə plana qarşı olacaqlarını bildirib.

Qeyd edək ki, İsraildə aprel ayında parlament seçkiləri keçiriləcək. Fridman bildirib ki, Trampın planı məhz İsraildə seçkilərdən sonra, ancaq yeni hökumət kabineti elan olunmazdan əvvəl açıqlanacaq. Xatırladaq ki, bu ayın əvvəli Fridman ABŞ-in yeni Fələstin həll planının açıqlanması prosesinin təxirə salındığını bəyan etmişdi. O, bunun səbəbinin İsraildəki seçkilər olduğunu bildirmişdi. Lakin indi görünür ki, Tramp administrasiyası planın elanı üçün ən uyğun zamanı müəyyən edib. Seçkilərdən dərhal sonra, amma yeni hökumət qurulmamış. Məsələ ondadır ki, bir sıra müşahidəçilərə görə, son illərdə xeyli zərbələr alan Netanyahu zəifləyib və bu seçkilərdə qalib gəlməmək ehtimalı çoxdur. Yeni hökumətin "əsrin anlaşması"na necə münasibət göstərəcəyi isə şübhə altındadır. Üstəlik, hazırkı Fələstin administrasiyası, yeni Mahmud Abbas hökuməti də Trampın planını qəbul etmir. Ya da ən azından ciddi tərəddüd içərisindədir. Bu səbəbdən də "gedər ayaqda" Netanyahu vasitəsilə bu planın elan olunması ən uyğun variant ola bilər.

Digər tərəfdən, Trampın Yaxın Şərq sülh planının bölgədəki əsas tərəfdaşı Səudiyyə Ərəbistanı vəliəhd-şahzadəsi Məhəmməd bin Salman da artıq əvvəlki gücünü itirib. Qasıqçı hadisələrindən sonra dünyadakı imici ciddi şəkildə zədələnən bin Salmanın regionun taleyində həlledici rol oynaması real deyil. Bu mənada Qasıqçı hadisələri həm də Trampın Fələstin planına ciddi zərbə oldu.

Ancaq maraqlıdır ki, Trampın Yaxın Şərq həll planına qarşı çıxan yalnız regiondakı qüvvələr deyil. Avropadan da narazılıq səsləri eşidilir. Fransa prezidenti Emmanuel Makron bildirib ki, İsrailin regionda müstəmləkə fəaliyyətlərinin artması zorakılıqları artırır. Yelisey sarayında İsrail prezidenti Reven Rivlini qəbul edən Fransa prezidenti mətbuat konfransında bildirib ki, İsrailin təhlükəsizliyi Parisin bölgədəki prioritetidir. Makron deyib ki, İranın ballistik raket fəaliyyətlərini nəzarətdə saxlamaq üçün Tehranla danışıqlar davam etməlidir. Eyni zamanda o qeyd edib ki, İsrail-Fələstin münaqişəsinin həll olunması üçün tərəflərin anlaşması lazımdır. Bunun üçünsə Makrona görə, İsrailin Fələstin ərazilərini ələ keçirməsi münaqişənin həlli imkanlarını təhlükəyə atır.

Yeri gəlmişkən, ötən həftə çıxış edən bölgənin əsas oyunçularından olan Hizbullah lideri Seyid Həsən Nəsrullah Trampın Fələstin planının iflas olduğunu bildirib. Nəsrullah deyib ki, planın əsas tərəflərindən biri olan Ərəbistan şahzadəsi bin Salman artıq əvvəlki kimi rolunu ifa edə bilmir. Netanyahu isə bu seçkilərdə mövqeyini itirə bilər. Hətta Nəsrullahın iddiasına görə, planın həllində Misir prezidenti Əbdülfəttah Sisiyə rol təklif olunsada, o, bundan imtina edib.

Belə görünür ki, Trampın Fələstin planı daha öncəki "analoqları" kimi düyünə düşə bilər. Baxmayaraq ki, Tramp əvvəlki həmkarlarından daha inadkardır. Lakin seçkilərdə Netanyahuun məğlub olması və Fələstin administrasiyasının anlaşmadan imtina etməsi bu planın fiasko ilə nəticələnməsi ola bilər. Lakin o da var ki, aprelin sonlarına hələ 3 ay var. Yaxın Şərqdə isə 3 ay çox böyük zamandır, çünki hadisələr çox sürətlə dəyişə bilər.

"Qarabağ Komitəsi ilə Xalq Hərəkatını üz-üzə qoymaq olmaz"

Hər iki qurumun üzvü olan siyasilər belə hesab edir

Qarabağ Komitəsinin təsisçilərindən olan QAT sədri Akif Nağı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, bəzi qüvvələr Qarabağ Komitəsinin, yeni Qarabağ hərəkatının yaranması prosesinə adekvat yanaşma göstərmədilər: "Dəstək vermək əvəzinə, özlərinin qrup maraqlarını qabartmağa başladılar. Bu gün də həmin xoşagəlməz tendensiyalar davam etdirilir, sanki bizimlə mitinq yarışına giriblər. Qarabağ Komitəsi ilə yeni yaranmış Xalq Hərəkatı arasında qarşıdurma görünüşü yaratmaq istəyənləri təqdir etmirəm. Hər iki qurumda təmsil olunan adamlar çoxdur. Hərəkatın fəaliyyətinə uğurlar arzulayıram, amma uğur qazanacaqlarına o qədər də inanmıram".

Belə bir fikirlər də var ki, Qarabağ Komitəsində təmsil olunanların yenidən Azərbaycan Xalq Hərəkatı yaratması qüvvələrin bölünməsidir və nəticədə heç bir qurum uğur əldə edə bilməyəcək.

ADP sədri Sərdar Cəlalov "Yeni Müsavat"a bildirib ki, hadisələri xalqın fəallığı həll edəcək: "Hansısa qüvvələrin kimlərlə birləşməsi prosesləri həll etməyəcək. Bunun üçün xalqın özünün fəallığı lazımdır."

Qrupların ayrılması da hesab edirəm ki, normal bir haldir. Azərbaycan Xalq Hərəkatı yaranıb. Yəqin ki, iş aparıb, sonradan xalqı ora qoşacaqlar".

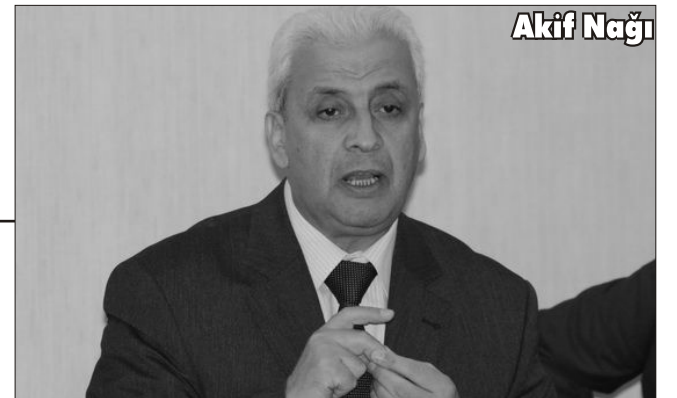
Azərbaycan Xalq Hərəkatının İdarə Heyətinin üzvü, VIP sədri Əli Əliyev söyləyib ki, Qarabağ Komitəsi sırf Qarabağ mövzusunda olan hərəkatdır: "Onun başqa tərəfləri mövcud deyil. Qarşısına qoyduğunu istiqamət Qarabağ probleminin həllidir. Qarabağ Komitəsi yalnız bu istiqamət üzrə fəaliyyət göstərən ictimai təşkilatdır. Bizim yaratdığımız Azərbaycan Xalq Hərəkatı isə daha genişmiqyaslıdır. Hesab edirik ki, Qarabağ məsələsi bizim fəaliyyətimizin yalnız bir hissəsi ola bilər. Ona görə də düşünürəm ki, bu iki təşkilat arasında bərabərlik işarəsi qoymaq, yaxud da onların bir-birinə qarşı olduğunu düşünmək yanlışdır. Bizim konkret olaraq qəbul etdiyimiz bəyanat var və burada qarşıya qoyulan vəzifələr hamısı öz əksini tapıb".

"Yeni Müsavat"a danışan

Ağ Partiyasının sədri Tural Abbaslı da bildirib ki, Qarabağ Komitəsinin və Azərbaycan Xalq Hərəkatını qarşı-qarşıya qoymaq doğru deyil: "Çünki hərəkatı yarananların böyük əksəriyyəti Qarabağ Komitəsinin yarananları və orada təmsil olunanlardır. Sadəcə olaraq, Qarabağ Komitəsinin fəaliyyət istiqaməti yalnız Qarabağ problemləri olduğu üçün daha geniş spektrə əhatə edəcək, siyasi fəaliyyətlə məşğul olacaq birliyin yaranması zərurəti yarandı. Ona görə də Azərbaycan Xalq Hərəkatı təşəbbüsü ortaya çıxdı. Məsələn, Qarabağ Komitəsi "İstefa" şüarı ilə mitinq keçirə, ölkədəki siyasi proseslərə mövqe bildirə bilməz. Eləcə də Qarabağ Komitəsinin iqtidarla da müxalifətçilik etməsi mümkün deyil. Çünki ümummilli məsələ-

də Qarabağ Komitəsi hətta hakimiyyətə qarşı partiyalarla da əməkdaşlıq edə bilər. Ancaq Azərbaycan Xalq Hərəkatı sırf olaraq müxalif birlikdir. Qarşısında duran məqsəd isə hazırkı iqtidarın hakimiyyətdən gəndərlməsi və hakimiyyətin xalqa qaytarılmasıdır. Bu hərəkat sırf siyasi məqsədlər üçün yaradılıb. Birlikləri qarşı-qarşıya qoymaq düzgün deyil. Mən və bir neçə partiya sədri həm Azərbaycan Xalq Hərəkatının, həm də Qarabağ Komitəsinin idarə heyətinin üzvüyük. Qarşı-qarşıya qoymaq cəhdləri hesab edirəm ki, qərəzli cəhdlərdir. Bu iki təşkilat bir-birini tamamlayan müxtəlif birlikdir, modeldir. Hesab edirəm ki, elə Azərbaycana da bu lazımdır".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Akif Nağı

Milli Şuradan Akif

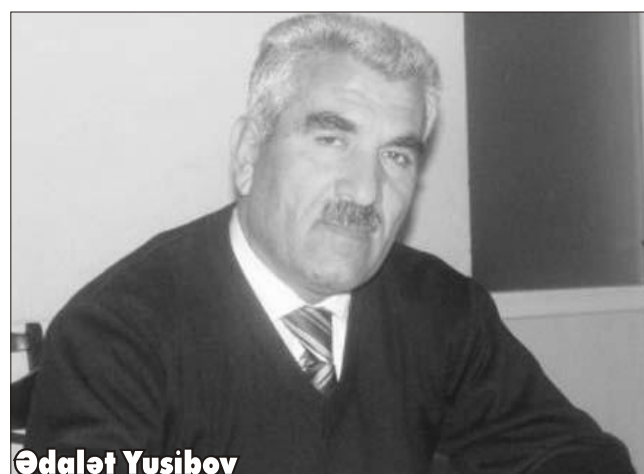
Nağının iddialarına reaksiya

Ədalət Yusibov: "Akif bəyin məntiqinə tapınsaq..."

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağının "Yeni Müsavat"ın ötən sayına verdiyi açıqlama çoxsaylı müzakirələr yaradıb. O, təsisçilərindən biri olduğu Qarabağ Komitəsinin (QK) fevralın 16-na təyin etdiyi mitinq barədə danışıqlar Milli Şuranın (MŞ) ünvanına bir sıra iddialar səsləndirib.

A.Nağı hesab edir ki, Milli Şura QK ilə mitinq bəhsinə girib. Sitat: "Milli Şuranın bizimlə mitinq yarışına girməsi yaxşı hal deyil. Amma davam edəcəklərsə, olsun, onlara nəse demək fikrimiz yoxdur. Milli Şuranın 26 yanvar mitinqinə icazə verilməsinin bizə heç bir aidiyyəti yoxdur. Onların bəzilərinin hərəkatları ona yönəlib ki, ümumiyyətlə, heç kəsə mitinq üçün icazə verilməsin. Onlar bununla hakimiyyətin əlinə bəhanə verirlər".

Qeyd edək ki, bu fikirlərin səslənməsinə səbəb də komitənin 16 fevrala mitinq təyin etməsinin həmin gündən ardından MŞ-nin aksiya keçirmək üçün

Ədalət Yusibov

yaxın günlərdə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət edəcəyi yönündə xəbərlərin yayılmasıdır.

Milli Şuranın üzvü, ADR Hərəkatının sədr müavini Ədalət Yusibov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında QAT sədrinə sərt cavab verdi: "Tamamilə əsassız iddialardır. Bu iddialar Akif bəyin leksikonunda, ümumiyyətlə, yersiz səslərdir. Çünki onun özünün sizin qəzetinizə

verdiyi müsahibəsində Qarabağ Komitəsinin tələbləri və mitinq şüarları sırasında hər hansı bir siyasi məzmun kəsb edən fikir və məqsədin olmadığı bildirilir. Həmin facebook üzərindən mənim etdiyim siyasi məzmunlu dəstək çağırışımı tənqid adlandırmışdı. Milli Şuranın tələbləri isə tam siyasi xarakter daşıyır. Gördüyünüz kimi, Akif bəyin məntiqinə tapınsaq, bu iki qurumun fəaliyyət müstəviləri xa-

rakterlərinə görə tamamilə fərqlidir. Belə olan halda hansı mitinq yarışından söhbət gedə bilər. Bu fikirlər müxalifət düşərgəsində zəif də olsa yaranmış birlik meyillərinə ciddi ziyan vura bilər. Odur ki, belə fikirlər səsləndirəndə daha məsuliyyətli olmaq gərəkdir. Qarabağ Komitəsinin məram və məqsədlərinə şəxsən mənim yanaşmam Akif bəyden fərqli olaraq tam başqadır və Qarabağ məsələsinin hər bir Azərbaycan vətəndaşının problemi hesab edirəm. Məlumat üçün bildirim ki, ADR Hərəkatı Qarabağ Komitəsində nümayəndə ilə təmsil olunur və Qarabağ problemini Azərbaycanın ən böyük siyasi problemləri içərisində birinci sıradadır. İndiki məqamda siyasi qüvvələrin, vətəndaş cəmiyyətinin daha çox yaxınlaşmasına ehtiyac və ictimai tələbat var. Qarabağ adına həsr olunmuş istənilən mitinqdə cəmiyyətin daha geniş tərkibdə iştirakına ehtiyac duyulur. Belə yersiz iddialar və fikirlər mitinq iştirakçılarının tərkibini siyasi mənsubiyyətə görə çərçivəyə sala bilər ki, bu da düşünürəm ki, daha çox hakimiyyətin maraqlarına uyğun olar".

□ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Avtobus sürücülüyündən prezidentliyə - Maduronun hekayəsi

"WikiLeaks" sənədlərində "Çavizm" in yıxılmasının sirləri açılıb; Asim Mollazadə və Sərdar Cəlaloğlundan çarpaz reaksiyalar...

Venesuela qarışıb, Nikolas Maduronun hakimiyyətini devirmək istəyirlər. Təbii olaraq da dünya mediası Venesuelanın idealist lideri Uqo Çavesin siyasi varisi N.Madurodan yazır.

Nikolas 2013-cü ilin martından prezidentdir. 2018-də daha 6 illik prezident seçilib.

O, gəncliyində rok qrupunda ifaçılardan olub, sonra Kubaya gedərək orada təhsilini davam etdirib. Geri qayıdanda paytaxt Karakasin bələdiyyəsində avtobus sürücüsü işləyib.

Maduro - Flores cütlüyünün yolu...

Maduro Sosialist Partiyasına üzv olduqdan sonra Çavesin ordu içində sivil müxalif qanadı olan "MBR-200"ə qoşulub.

Maduronun həyatının dönüş nöqtəsi 90-cı illərdə Sili Floreslə tanışlığıdır. Bu qadın 1992-ci ildə həbs edilən Çavesin müdafiə komitəsində təmsil olunub və inqilabçılardan biridir.

Həbsdən çıxaraq 1998-ci ildəki prezident seçkilərinə qatılan Çavesin zəfər qazanması Maduro-Flores cütlüyünün karyera yüksəlişinə səbəb olub.

Xanım Flores zamanla millət vəkili, parlamentdə spiker, Ədalət Nazirliyində vəzifə tutub. Maduro isə 2005-2006-cı illərdə spiker, sonra daxili işlər naziri vəzifəsini tutur.

2012-də Çaves onu xələfi elan edir. Nəhayət, 2013-də Maduro prezident postuna oturanda Floreslə rəsmi nikaha daxil olurlar.

Amma Nikolas hakimiyyəti tam əldə saxlaya bilmir, 2015-ci ildəki parlament seçkilərində uduzur və üstünlük müxalifətə keçir. Qarşıda isə növbəti seçki var: 2020-ci ildə Venesuelada parlament seçkiləri olacaq.

Amma seçkiyə il yarım qalmış Venesuela qarışıb, Maduro ilə müxalifət lideri - spiker Xuan Quaydonun tərəfdarları arasında toqquşmalar gedir, polisə etirazçıların qarşılıqlarını davam edir.

Böhran və "Nusr-Et" restoranında ziyafət

Venesueladakı proseslərin körüklənməsində ABŞ ittiham olunur. Ölkəyə edilən iqtisadi sanksiyalar inflyasiyaya səbəb olub, neft ucuzlaşmış

milli pul dəyərini itirib, işsizlik və böhran yaşanır, bahalaşma var.

Venesuela iqtisadiyyatının ixrac gəlirlərinin 95 faizini neft təşkil edir. Lakin Maduronun Qərbin enerji şirkətlərini Venesueladan çıxarması ABŞ-la düşmənçiliyin üstünə sanki benzin tökdü. Maduro Qərb şirkətlərini ölkədən çıxarma-

saydı, bəlkə də bu hadisələr yaşanmazdı.

Az əvvəl isə ona və xanımına sui-qəsd təşkil olunması Maduronun Amerikaya yönəlmiş ittihamlarını daha da gücləndirdi.

Lakin ölkədəki iqtisadi şəraitin ağır vaxtında Maduronun xanımı ilə İstanbulda lüks "Nusr-Et" restoranında yeyib-içməsi ciddi etirazlar doğurdu.

Yeri gəlmişkən, son hadisələrdə Maduro hakimiyyətinə açıq dəstək verənlərdən biri də Türkiyə prezidenti Rəcəb Təyyib Ərdoğandır. Eyni zamanda Rusiya, Çin də onu dəstəkləyir.

"WikiLeaks" "Çavizm" in devrilişindən nə yazıb?

Rusiyalı analitik Vladimir Proxvatilov yazır ki, ABŞ-ın milli təhlükəsizlik üzrə müşaviri Con Bolton və dövlət katibi Mayk Pompeo çevriliş planının hazırlanmasında iştirak ediblər.

"Associated Press" agentliyi xəbər verib ki, Quaydo dekabrın ortalarında Venesuelanın Kolumbiya ilə sərhədi rəsmi sərhəd məntəqələrindən kənarda qeyri-legal keçib və Vaşinqton, Kolumbiya və Braziliyaya səfər edib ki, müxalifət kütləvi nümayişlərini bu ölkələrin rəsmiləri ilə razılaşırsın.

Strateq.az yazıb ki, Venesuelanın qarşılıqlı planı hələ on il qabaq prezident Uqo Çavesin dönəmində hazırlan-

şirkətinə neft satmaqdan imtina edəndə onlar "Cedice Liberta" strukturu vasitəsilə Maduronun Mariya Korina Maçado və Leopoldo Lopes kimi siyasi düşmənlərini dəstəkləməyə başlamışdılar.

Fransız publisisti, "Volter şebəkəsi"nin qurucusu Tyerri Meysan hesab edir ki, ABŞ-ın məqsədi təkce prezident Maduronu devirmək və Quaydonu onun yerinə qoymaq deyil, Latin Amerikasının ölkələrində dövlət strukturu-

nu dağıtmaqdan ibarətdir. Bəs Azərbaycan siyasətçiləri nə düşünür?

Azərbaycan Demokratik İslahatlar Partiyasının sədri, deputat Asim Mollazadə "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Venesueladakı iqtidar qüvvələri xalq səfalet vəziyyətinə salıblar: "Ölkədə nəinki qida və dərman tapmaq olmur, çörək üçün növbələr var. Minlərlə insan vətəninə tərk edərək xaricdə sığınacaq axtarır. Bu proseslər neftlə zəngin ölkədə baş verir".

Millət vəkili fikrincə, Venesuelada neft gəlirləri mənimənilir və bunun nəticəsidir ki, xalq yoxsulluq, acıqlıq içindədir: "Bilirsiniz ki, son seçkilərin nəticələri tanınmamışdı və müxalifət təkrar seçki tələb edirdi.

Ona görə də müxalifətin lideri olan spiker bu hadisələrdə özünü prezident elan etdi, ABŞ, Avropa Birliyi ölkələri keçid hakimiyyətini tanıdı. Rusi-

ya, Belarus və Kuba isə Venesuelanın mövcud rəhbərliyini qəbul edir.

Zənnimcə, bu böhrandan çıxış yolu yeni seçkilərin keçirilməsi və hərbiçilərin iqtidardan çəkilməsi ola bilər. Əks halda, ölkədə vətəndaş qarşıdurması yaşanacağı gözlənilir. Biz istəyirik ki, Venesuelada sabitlik olsun və ölkə seçkiyə getsin".

Azərbaycan Demokratik Partiyasının (ADP) sədri Sərdar Cəlaloğlu isə əksini düşündür. Onun sözlərinə görə, ABŞ sərhədindəki ölkələrə müdaxilə edir: "Panama prezidenti Noryeqanı həbs etdi, Nikaraquada buna cəhd göstərdi.

Maduro da anti amerikan ovqatlı, kommunist təfəkkürlü adamdır, xalqın maraqlarını güdür. Onu iqtidardan uzaq-

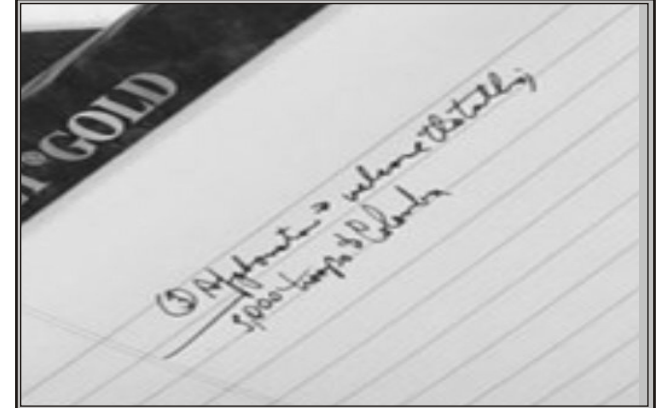
laşdırmaq isə ABŞ maraqlarına uyğundur".

ADP lideri qeyd etdi ki, ABŞ Gürcüstandakı hadisələri Venesuelada təkrarlayır: "Gürcüstanda qadının prezident seçilməsi müəyyən qədər bu problemi tormozladı.

Amerika və Rusiya maraqları harada varsa, orada toqquşurlar. Qlobal dünyada elə bir proses yoxdur ki, üçüncü tərəf iştirak etməsin. Suriya da İran və Rusiya Əsədi müdafiə etdi, Venesuelada isə Amerika müxalifəti dəstəkləyir.

Hakimiyyətlərin dəyişməsi yalnız xalqın iradəsi ilə olmur. Əgər ABŞ Venesuelada müxalifətə silah verməyə, qoşunlarını yeritməyə, Maduro duruş götürə bilər".

Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

ABŞ Venesuelaya qoşun yeridir?

Yanvarın 29-da ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik müşaviri Con Boltonun mətbuat konfransı zamanı jurnalistlər onun əlində tutduğu dəftərcəsində aşağıdakı qeydləri görüblər: "Əfqanıstan-söhəbə hazırdır, Kolumbiyaya 5000 əsgər".

Jurnalistlər bu qeydin nə demək olduğu barədə baş sındırmağa başlayıblar və belə ehtimal yaranıb ki, Boltonun dəftərcəsindəki qeyd ABŞ-ın Venesuelaya qoşun yeritmək planlarından xəbər verə bilər (Kolumbiya Venesuela ilə sərhəddir). Belə ki, bundan əvvəl milli təhlükəsizlik müşaviri ABŞ-ın müxalifət lideri və prezident səlahiyyətlərini üzərinə götürmüş, amma hələlik diktator Maduronu hakimiyyətdən uzaqlaşdırma bilməyən parlament spikeri Xuan Quaydonu dəstəkləmək üçün Venesuelaya qoşun yeridə biləcəyini bildirmişdi. "Prezident Tramp aydın şəkildə bildirib ki, biz istənilən addıma hazırıq" - Bolton bildirib.

Jurnalistlər Boltonun dəftərcəsindəki qeyd barədə Kolumbiya XİN-ə də sual veriblər. Oradan deyiblər ki, Boltonun qeydinin nə demək olduğunu bilmirlər. "Belə qeydin əhəmiyyəti və nə demək olduğu bizə məlum deyil. Kolumbiya Karakasa bağlı məsələdə "Lima Qrupu" ölkələrinin (Latin Amerikasının ölkələri) mövqeyini dəstəkləyir və Vaşinqtonla əməkdaşlıq etməyə hazırdır.

Kolumbiya Müdafiə Nazirliyindən isə deyiblər ki, Amerika əsgərlərinə baza verməyi planlaşdırmırlar.

Bu arada Venesuela prezidenti Nikolas Maduronun ABŞ prezidenti Donald Tramp ilə görüşməyə hazır olması barədə xəbərlər yayılıb. Bu barədə Latin Amerikasının ölkələrinin mediası Venesuela xarici işlər naziri Xorxe Arreasuya istinadən məlumat yayıb. "Ölkələrimiz arasındakı münasibətlərin sülhpərvər olması üçün hətta şeytanın özü ilə görüşmək lazım olsa belə, bunu edəcəyik", - deyərək vurğulayıb.

O, həmçinin bildirib ki, dolaylı yolla Vaşinqton Maduronun hakimiyyətini tanıyır, çünki ABŞ mütəmadi olaraq Venesuela Xarici İşlər Nazirliyi ilə diplomatik nota mübadiləsi həyata keçirir.

ya, Belarus və Kuba isə Venesuelanın mövcud rəhbərliyini qəbul edir.

Zənnimcə, bu böhrandan çıxış yolu yeni seçkilərin keçirilməsi və hərbiçilərin iqtidardan çəkilməsi ola bilər. Əks halda, ölkədə vətəndaş qarşıdurması yaşanacağı gözlənilir. Biz istəyirik ki, Venesuelada sabitlik olsun və ölkə seçkiyə getsin".

Azərbaycan Demokratik Partiyasının (ADP) sədri Sərdar Cəlaloğlu isə əksini düşündür. Onun sözlərinə görə, ABŞ sərhədindəki ölkələrə müdaxilə edir: "Panama prezidenti Noryeqanı həbs etdi, Nikaraquada buna cəhd göstərdi.

Maduro da anti amerikan ovqatlı, kommunist təfəkkürlü adamdır, xalqın maraqlarını güdür. Onu iqtidardan uzaq-

Adada qalmış sürməli qız

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Xəzərdə adada məktəbin müəllimləri qalıbmış, evə gələ bilmirmiş. Yox, onlar dəniz səyahətinə çıxmış turistlər, Robinzon Kruzonun qardaşları, nə bilim, Kapitan Qrantın uşaqları deyildir. Müəllim hara, ada gəzintisi hara... O geridə qalmış Avropada, Amerikada olur ki, müəllim maaşını yığıb tətildə gedir. Bizim müəllimlər adada dərslər keçirmişlər. Hava pozulub, gəmi gəlib aparmır, helikopter ayıran da yoxdur. O cür heyvərə aləti 3-4 müəllimdən ötrü havaya qaldırırsan, bu hansı kitaba sığışar? Yaxın vaxtlarda seçki-zad da gözlənilir.

Mən oradakı məktəbin başqa tərəfdən səmərəsinə də diqqət elədim. 80 uşağın oxuduğu məktəbdə 22 müəllim işləyirmiş. Böləndə hər 1 müəllimə təxminən 3,6 uşaq düşür. Görün təhsilə qayıq hansı səviyyədədir! Bəlkə heç Finlandiyada bu cür məktəb yoxdur.

Ancaq adadakı müəllimlərin qeyri-təşəbbüskarlığını da qeyd etməyə borclu yuq. Elə hər şeyi hökumətdən gözləyirlər, helikopter, gəmi umurlar. Halbuki respublikamızın başqa bölgələrində fəal müəllimlər yaşayır, problemləri özləri həll edirlər. Örnək üçün, bu yaxında bir nəfəri göstərdilər, Neftçalada hər gün Kür çayını qayıqla üzüb keçir, dərslər deyib qayıdırdı. Başqa müəllim isə velosipedlə uşaqlara kitab daşıyırdı, düzdür, deyəsən, onun axırı yaxşı olmadı: rayon təhsil şöbəsindəki canavarlar qarlı axşamda meşə çıxırında pusqu qurub müəllimi parçaladılar, velosipedini isə məktəbin zavxozuna verdilər, indi həmin alətlə balıq satmağa gedir.

Təbii ki, biz bununla ölkəmizdə hansısa problemlərin olmasını iddia etmirik. Allaha şükür, bəy kefində yaşayırsınız, pensiya idarəsinin müdiri isə anons elədi, deyir, özünü yaxşı aparırsınız, hovuzda su da buraxacağam. Başqa yerlərə baxanda bizə min şükür. Su demişkən, bu yaxında özüm xəbərlərdə oxudum, Hindistanda bir kənddə arvadlar suyu 45 kilometrə daşıyırmış. Kəndin erkəkləri su ehtiyacını lazımı qədər qarşılamaq üçün adama 2-3 arvad almışlar. Eyni gündə bir rayonumuzdan xəbər vardı, deyir, orda camaat səhənglə su daşımağı sevir. Bulaq başında qızları görüb evlənen kim, seçkilərdə namizədlüyünü verən kim... Bulağın üstü əsl diskussiya mərkəzi, ictimai klub rolunu oynayır. O üzdən camaat heç istəmir evlərə su xətti çəkilsin. Mənə maraqlıdır, görəsən bizim rayonda vəziyyət Hindistandan yaxşı olsa da, niyə kino sənayemiz zəifdir? Nədən bizdə hələ indiyə qədər "Zita və Gita", "Toz içində çiçək", "Əbədi məhəbbət nağılı" səviyyəsində filmlər çəkilməyibdir? Sənətkarlarımız bu temada düşüncələr, yaxşı olar. Həyat inkişaf edir, lakin onun incəsənətdə tərənnümünə rast gəlmirik. Heç Anar müəllim də indiyə qədər regionların inkişaf proqramı haqda adı hekayə belə yazmayıbdır.

O cümlədən həmin adada qalmış müəllimlərin azca savadı olsaydı özləri yeni üzən qurğu kəşf etməliydilər. Biz hər gün görürük, hansısa rayon sakini yeni istilik sobası, qaz peçi, nə bilim, manqal üçün şiş kəşf edir. Baxırsan, heç bir güvənliyi, standartı-zadı olmayan qurğuları camaat alıb evə qoyur, dəm qazında rahat-rahat boğulur. Guya bizim iqtisadi imkanlarımız zəifdir? Qaza, toka, oduna qənaət etməyə məcburuq? Qanuni soba almağa pulumuz çatmır? Yox, xeyr, no, net (qəzeti hər yerdən oxuyan adam var, maşallah). Biz istəsək Gürcüstandakı erməni kilsəsinə qaz verərik ki, orda kənddə erməni çaqqala heykəl qoysunlar. Burada yanaşma məsələsi var. Nəse icad etmək, kəşf duyğusu, yaradıcılıq bizdə güclüdür.

Yazını bulaqdan su daşımaq temasında bir mahnı ilə bitirirəm:

"Sudan gələn sürməli qız,
 Çox incidir kuzə səni,
 Elə naz ilə gedirsən,
 Aparırlar bizə səni.
 Kuzəni əlindən allam,
 Əlimi boynuna sallam,
 Ay qız, səni özüm allam

Ax, di dur, gəl amandır, ölləm..."

İndi özünüz fikirləşin, əgər aşıq burada oturub "Azərbaycanın gəlib krantı qayıрмаğını gözləse idi, bulağa gedib kuzəli qızın boynuna əlini sala bilərdimi?

Vaxtaşırı qeyd elədiyimiz kimi, Ermənistan qarşı müharibə təkcə səngərlərdə getmir. İqtisadi, hərbi güdrətin artırılmasının vacibliyi öz yerində, beynəlxalq rəyi öz xeyrinə möhkəmlətmək üçün virtual məkanda aparılan informasiya-təbliğət mübarizəsi eyni dərəcədə önəm daşıyır. Təbii ki, diplomatiya, təhlükəsizlik-kəşfiyyat məsələləri də həmişə diqqətdə saxlanmalı məsələlərdir.

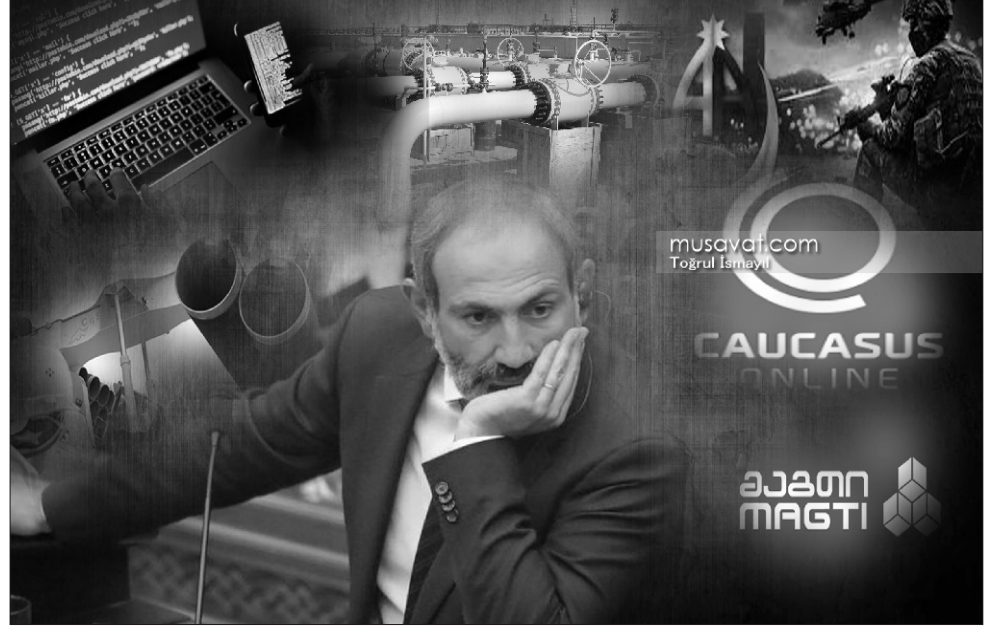
Virtual məkanda deyərək, bu məkana mümkün olan vasitələrə nəzarət də böyük önəm kəsb edir. Həmin vasitələrə çıxış imkanı əldə etmək rəqib üzərində başqa, daha bir vacib üstünlüyü təmin etmək anlamına gəlir. Bütün sferaların, o cümlədən hərbi-müdafiə sahəsinin elektronlaşdırılması və kompüterləşdirilməsi müasir zamanda bu, xüsusən əhəmiyyət daşıyır.

Yeri gəlmişkən, belə bir məlumat yayılıb ki, son günlər Azərbaycan şirkəti Gürcüstanın ən böyük internet provayderlərindən olan "Kaukasus Onlayn" şirkəti ilə 1200 kilometr uzunluqda olan optik kablərin satışı ilə bağlı danışıqlar aparılır. Bu iddia ilə "Qraparak" erməni qəzeti çıxış edib (axar.az).

"Əgər razılıq baş tutsa, Azərbaycan internetin köməyi ilə kəşfiyyat əməliyyatları başladacaq və nəticə etibarilə Ermənistanı çox sürətli şəkildə əlaqədən məhrum edəcək. Bəzi məlumatlara əsasən, hökumət hələlik bu məsələdən narahat deyil və bununla bağlı cavab tədbirləri görmür", - deyərək qəzet təşvişlə iddia edib.

Yada salaq ki, 2015-ci ildə "Kavkasus Onlayn" şirkəti satışa çıxarılib. Şirkətin satışa çıxarılmasından sonra iki kompaniya ona nəzarət uğrunda mübarizə aparıb. Bunlardan biri Rusiyanın "Bilayn" şirkətinə məxsus "Vimpelkom", digəri isə Gürcüstanla ABŞ-in ortaq yaratdığı "Maqtikom" şirkətidir. 2017-ci ildə şirkət "Maqtikom"a satılıb. Şirkət ümumilikdə Avropadan (Varna şəhərindən - red.) Gürcüstan (Potiye - red.) Qara dənizin dibi ilə gələn 1200 kilometrlik fiber optik xəttə nəzarət edir. Bunun vasitəsilə Gürcüstan Avropadan gələn interneti Azərbaycan və Ermənistanə verir.

"Kavkasus Onlayn" Gürcüstanın internet tranzitinin 61%-ni, Ermənistanın 85%-ni, Azərbaycanın isə 50%-ni internetlə təmin edir. Əgər erməni mətbuatının yazdıqları doğrudursa, bu, artıq Azərbaycanın bu xətti almaq üçün ikinci cəhdi

Bakıdan yeni həmlə, Paşinyandan acı etiraf: "Boru xətləri Ermənistandan keçsəydi..."

Erməni baş nazir sələflərinin yolu ilə gedəcək, yoxsa...; blokadada olan işğalçı ölkədə daha bir təlaş; erməni **nəşrindən SOS!** "Azərbaycan internetin köməyi ilə Ermənistan əleyhinə kəşfiyyat əməliyyatları başlada bilər..."

sayıla bilər. Belə ki, Bakı ilk dəfə bu xətti 2007-ci ildə almaq istəyib.

*****

Strateji əhəmiyyətli xətlərdən söz düşmüşkən, bura bələdən keçən tranzit neft-qaz kəmərləri və dəmir yolu xətləri də daxildir. Məlumdur ki, Ermənistan öz işğalçı siyasəti nəticəsində belə meqa-layihələrin hamısından kənar qalıb. Üstəlik, Azərbaycan və Türkiyə tərəfindən illərdir yarımblokada şəraitində saxlanılır. Əlamətdardır ki, bu acı gerçək indi Ermənistanın yeni rəhbərliyi səviyyəsində etiraf edilməyə başlayıb.

"Biz Ermənistandan keçən tranzit neft-qaz layihələrində çox maraqlıyıq". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan RBK telekanalına müsahibəsində deyib. Baş nazir bu haqda "Ermənistan Rusiyadan qaz asılılığını azaltmağa çalışan və "Şimal axını-2" kimi layihələri özünün təhlükəsizliyi

üçün təhlükə sayan ölkələrə qoşulmağı planlaşdırırmı" sualına cavab verərək söyləyib.

"Ermənistan öz ərazisindən, o cümlədən Rusiyadan gələn tranzit qaz kəmərinin keçməsinə maraqlıdır. Təsəssüf ki, Ermənistanda "Şimal axını-2" tikilmir. Biz marağında yıq ki, bizim ölkədə də hansısa tranzit boru xətti inşa edilsin və hansısa A nöqtəsindən B nöqtəsinə qaz və ya neft nəql eləsin. Biz belə layihələrdə çox maraqlıyıq".

*****

Əlbəttə, "halva-halva" deməklə ağır şirin olmur. Ermənistan öz ərazisindən bu kimi xətlərin keçməsinə, lap elə qonşu Gürcüstan kimi Azərbaycanla əlverişli qiymətə qaz almaq istəyirsə, o zaman ən azından düşdüüyü blokada rejiminin səbəblərini bir daha götür-qoy eləməli, nəticə çıxarmalı, səbəbləri aradan qaldırmalıdır.

Bundan ötrü isə o, işğalçı siyasətinə son qoymalı və büt

tün qonşuların ərazi bütövlüyü və suverenliyini qeyd-şərtsiz tanımalıdır. Ermənistan ilk növbədə regiona, ardınca isə dünyaya açılmalıdır. Ola bilsin, ondan sonra Ermənistan onun ərazisindən keçəcək hansısa yeni meqa-layihələrin iştirakçısı olsun, tranzit ölkəyə çevrilsin.

Paşinyan bu yöndə cəhdlər edəcəkmi? Hələlik söyləmək çətinidir. Burası dəqiqdir ki, özünü "demokrat rəhbər" sayan Nikol Paşinyan öz xalqının inkişaf yoluna çıxması, ölkəsinin gerçək müstəqilliyə və rifaha qovuşması üçün ermənilərin sonuncu şansdır. Bu şans hələ itirilməyib. Öncə Azərbaycanla dil tapılmalıdır. Bu olmayacağına, blokada şəraitindəki Ermənistanda çox baş nazirlər gəlib-gedəcək, acı gerçəkliklər və etiraf isə qalacaq və davam edəcək. Elə işğalçı ölkədə inqilab və sosial-siyasi tələtlər də...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

İran generalı hədələdi: "İlk hücumu biz edəcəyik"

"İran öz milli maraqlarının müdafiəsi üçün özünün müdafiə strategiyasını hücumla əvəzləyəcək". Axar.az xəbər verir ki, bunu İran Baş Qərargah rəisi general-mayor Məhəmməd Baqiri deyib. Onun sözlərinə görə, İran təhlükə qarşısında sakit durmayacaq.

O, həmçinin Tehranın öz hegemoniyasını digər ölkələrə yaymağa və ərazi iddiaları

səsləndirməyə cəhd etməyəcəyini bildirib: "İran hansısa ölkəyə ilk hücum etmək niyyətində deyil. Bizim müdafiə strategiyamız müstəqilliyimizin, ərazi bütövlüyümüzün və milli maraqlarımızın müdafiəsindən ibarətdir. Əgər Tehran əmin olsa və ya İrana hücum hazırladığı barədə məlumat əldə etsə, o hədəflərə önleyici zərbələr endiriləcək".

Məhəmməd Baqiri

NA HƏSR OLUNMUŞ KONF

BAKI, 29 YANVAR 2019-CU İL

29-da Bakıda keçirilən "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının yekunlarına həsr olunan konfrans çərçivəsində sahibkarlarla aparılan müzakirələr zamanı deyib.

Nazir bildirib ki, proqram üzrə sahibkarlığın inkişafı üçün dövlət başçısı tərəfindən xeyli sayda sərəncamlar imzalanıb, onlara bir sıra güzəştlər tətbiq edilib:

"Əlavə olaraq 2,8 milyard manatın ayrılması da sosial-iqtisadi inkişaf prosesinin sürətləndirilməsində həlledici rol oynayıb".

Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev isə bildirib ki, tezliklə elektron ödəniş sistemi tam avtomatlaşdırılacaq. O deyib ki, sahib-

də tam aradan qaldırılmama-sıdır. Artıq bununla bağlı iş aparılır. Tezliklə elektron ödəniş sistemi tam avtomatlaşdırılacaq. Bu, yüklərin daha tez boşaldılmasına və sahibkarların məhsullarının daha tez çatdırılmasına imkan verəcək".

S.Mehdiyev qeyd edib ki, bu il fevralın 1-dən ixracda "Yaşıl dəhliz" buraxılış sistemi tətbiq olunacaq: "Yaşıl dəhliz" buraxılış sistemi hazırda pilot variantda həyata keçirilir, fevralın 1-dən isə ixracda tam tətbiq olunacaq. Nəticədə sahibkarlar gömrük orqanına getmədən, gömrük əməkdaşı ilə təmasda olmadan qısa idxal bəyannaməsini əvvəlcədən elektron qaydada gömrük orqanına göndərməklə, malların yükləmə və gömrük rəsmi-

Yanvarın 29-da "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib.

"AzərTAC" xəbər verir ki, prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak edib. 5 il öncə qəbul edilən "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın uğurla yerinə yetirildiyini və əvvəlki illərdə bölgələrdə aparılan islahatlara təkan verdiyini deyən prezident İlham Əliyev birinci dövlət proqramının qəbulundan keçən dövrdəki nailiyyətlərə nəzər salıb. Dövlət başçısı bildirib ki, son 15 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı inkişaf edib, ümumi daxili məhsul 3,3 dəfə, sənaye istehsalı 2,6, kənd təsərrüfatı 1,7, ixrac 4,7, valyuta ehtiyatları isə 24 dəfə artıb və indi 45 milyard dollar təşkil edir. 15 ildə Azərbaycana 250 milyard dollar sərmayə qoyulub. Aparılan köklü islahatlar nəticəsində Dünya Bankının Doing Business hesabatında Azərbaycan dünya miqyasında 25-ci yerdə qərarlaşıb. Bu dövrdə 2 milyon yeni iş yeri yaradılıb, sosial məsələlər uğurla həll olunub, maaşlar və pensiyalar dəfələrlə artıb, 3200-dən çox məktəb tikilib və yenidən qurulub, 640 tibb müəssisəsi, 44 olimpiya mərkəzi inşa olunub, məcburi köşklər üçün 100-dən çox qəsəbə salınıb, şəhid ailələri, müharibə əlillərinə 6650 mənzil verilib.

"Biz bazar iqtisadiyyatı prinsiplərini sosial ədalət prinsipləri ilə birləşdirə bildik" deyən İlham Əliyev dünyada artan risklərə, təhdidlərə, gərginliyə baxmayaraq Azərbaycanın inamlı və dinamik inkişaf strategiyası nümayiş etdirdiyini bildirib, ölkədə aparılan siyasətin xalq tərə-

Prezident İlham Əliyev regionların 4 illik dövlət proqramına yekun vurdu

Regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icrasının yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib

findən dəstəkləndiyini vurğulayıb. Bildirib ki, bu siyasət xalqın rifah halının yaxşılaşmasına, Azərbaycanın güclü dövlətə çevrilməsinə hesablanıb. Dövlət başçısı diqqətə çatdırıb ki, son 15 ildə ölkədə biznes mühitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı addımlar atılıb. Dövlət sahibkarlığın inkişafına güclü dəstək verib, sənayeləşmə prosesi uğurla aparılıb, avroparklar yaradılıb, Azərbaycan kosmik döv-

lətə çevrilib, "Asan Xidmət" mərkəzləri fəaliyyətə başlayıb. Bakı-Tiflis-Ceyhan, Bakı-Tiflis-Ərzurum neft-qaz kəmərləri tikilib, Avropada ən böyük infrastruktur layihəsi olan Cənub-Qaz Dəhlizinin açılışı olub. Azərbaycan Avrasiyanın strateji nəqliyyat mərkəzinə çevrilib, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu işə düşüb, Azərbaycan Şimal-Cənub, Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizlərinin fəal iştirakçısı

olub. Son 15 ildə ölkədə 31 yeni elektrik stansiyası tikilib, təbii qazla təminat 95 faizə, içməli su ilə təminat 70 faizə yüksəlib. 15 min kilometr avtomobil yolu inşa olunub.

"Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" çərçivəsində 24,2 milyard manat vəsait sərf olunub.

Bunu iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev yanvarın

ləşdirməsi proseslərini icra edərək, nəqliyyat vasitələrini gömrük təminatının tanınma nişanları, plomblarla təmin edərək istənilən gömrük-sərhəd buraxılış məntəqəsindən ixrac əməliyyatını həyata keçirə bilərlər".

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev isə bildirib ki, Azərbaycanda kiçik və orta biznes üçün kadr bankının yaradılması istiqamətində iş aparılır. Nazirin sözlərinə görə, bununla bağlı hazırda İqtisadiyyat Nazirliyi, eləcə də Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi ilə birgə müzakirələr aparılır. S.Babayev əlavə edib ki, xüsusilə yeni yaradılan təsərrüfatların sahibkarları üçün kadr bazasına sadə çıxış imkanları olacaq: "Məşğulluq xidmətlərinin avtomatlaşdırılması bütün sahibkarlar üçün bir neçə istiqamətdə yeni imkanlar yaradacaq. Bütün işsiz və işaxtaran insanlar üçün onların bazasına birbaşa giriş imkanı yaradılacaq. Yeni sahibkarın axtardığı işçi qüvvəsinə sərbəst çıxış imkanı alacaq. Sahibkarlar üçün bu sahədə maraqlı olan hissə işçi resurslarıdır".

☐ Hazırladı: Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"

Bakıda Naxçıvan Ermənistan ərazisi kimi göstərən qlobuslar satıldığı ilə bağlı sosial şəbəkələrdə məlumat yayılıb. Bildirilib ki, bu qlobuslarda Naxçıvan ərazisi Azərbaycandan ayrı göstərilərək, Ermənistan ərazisinə daxil edilib.

Qlobusları Azərbaycana "Papius" adlı şirkət gətirib və ölkədəki bütün satış məntəqələrinə paylanılır. Bu qlobuslar Müşfiqabad qəsəbəsində "Davud market"də görünüb.

"Papius" firmasının nümayəndəsi isə kult.az saytına açıqlamasında yayılan məlumatı təkzib edib: "Qlobusda Azərbaycan ərazisi 9 rəqəmi ilə işarələnib. Bir qəddər aşağıda Naxçıvan Muxtar Respublikasının üstündə də 9 rəqəmi qeyd edilib. İki yerdə eyni rəqəmin qeyd edilməsi həmin ərazilərin bir ölkəyə aid olduğunu göstərir. Orada heç bir texniki səhv yoxdur. Həm Naxçıvanın, həm də Azərbaycan ərazisinin üzərində 9 rəqəminin qeyd edilməsi həmin ərazinin eyni ölkəyə - Azərbaycana aid olduğunu göstərmək üçündür".

Qlobuslardan adətən məktəblilər istifadə edirlər. Onlar coğrafiya dərslərində qlobuslar vasitəsilə bilgilənirlər.

"Yeni Müsavat"a danışan təhsil eksperti Kamran Əsədov bildirib ki, orta ümumtəhsil məktəbləri üçün istifadə edilən resurslara nəzarət yox səviyyəsindədir: "Bəzi hallarda bu kimi re-

Bakıda "kitayski qlobus" qalmaqalı

Ekspert: "Bu kimi resurslara nəzarət etmək üçün mərkəz yaradılmalıdır"

surslar nəşriyyat tərəfindən çapa buraxılsa belə, bu, o demək deyil ki, məsuliyyət tamamilə həmin nəşriyyatların üzərindədir. Çünki sifariş bir çox hallarda Təhsil Nazirliyi verir. Yeni bu qurum orta ümumtəhsil məktəblərində

hansısa fənlər üzrə resurslar sifariş edir. Məsələn, biologiya dərsləri üçün hansısa orqanizmlərin maketini, coğrafiya dərsləri üçün xəritə, tarix üçün xəritələr, hansısa şəxsiyyətlər haqqında məlumatlar, Azərbaycan dili və ədə-

biyyat üçün qrammatik dili özündə ehs etdirən broşurlar, lövhəciklər sifariş olunur. Ancaq təəssüf ki, sifariş edilən resurslara nəzarət olunmur. Bu, ondan irəli gəlir ki, aidiyyəti qurumun kadr problemi var. Belə problemlərin ara-

dan qaldırılması üçün hər zaman təklif etmişəm ki, ayrıca dərslər mərkəzi yaradılsın. Söhbət burada təkcə dərslərdən getmir. Eyni zamanda başqa məqamlar da var. Məsələn, tez-tez müşahidə edirik ki, ibtidai sinif şagirdləri üçün hətta özəl qurumlar, şirkətlər tərəfindən çap olunan resurslar müəyyən qədər qiymətli olur. Yeni bu resurslarda şagirdlərin yaş xüsusiyyətinə, psixologiyasına aid olmayan informasiyalar, həlli çətin olan tapşırıqlar, yaxud da milli dəyərlərimizə, tariximizə qarşı hörmətsizlik əks olunur. Eyni zamanda söhbət burada qlobusdan da gedir".

Ekspert bildirib ki, qlobus və digər bu kimi resursları təkcə təkcə nəşriyyat hazırlamalı deyil: "Bu resurslar hazırlanan zaman xəritə üzrə mütəxəssislər də iştirak etməlidirlər. Azərbaycanda xəritəçiliklə bağlı müəyyən nəşriyyatlar tenderdə

qalib gəldilər. Ancaq bunu nə Coğrafiya İnstitutu, nə də digər aidiyyəti qurumlarla razılaşdırmadılar. Orada söhbət təkcə hansısa Azərbaycan ərazisinin Ermənistan ərazisi kimi qeyd olunmasından getmir, eyni zamanda müəyyən ölkələrin adları, paytaxtları, əraziləri təhrif olunur. Baxırsan ki, digər ölkələrin ərazisində də yanlışlıq var. Bütün bunların yekununda bizim şagirdlərimiz əziyyət çəkirlər. Nöqsanın əsas hissəsi onlara toxunur. Nəticədə şagirdlər müəyyən bilik və bacarıqlara səhv yiyələnirlər. Bu isə bizim dünyaya çıxışımızda, müəyyən məsələlərin həllində problemə qarşılaşmağımıza səbəb olur. Bu tipli faktlar birinci deyil və axırını da olma-yacaq. Yeganə çıxış yolu kimi mütəxəssislərdən ibarət təhsil xidmətləri mərkəzinin yaradılmasıdır. Əgər bu mərkəz yaranarsa, belə problemlə üzləşmərik. Hazırlanan resurslar oradan rəy alındıqdan sonra istifadəyə verilməlidir. Bu da Milli Elmlər Akademiyasının aidiyyəti qurumları olmalıdır. Məsələn, tarixlə bağlı Tarix İnstitutu, coğrafiya ilə əlaqəli Coğrafiya İnstitutu və sairə. Bunlar yekun rəyi verməlidirlər. Təhsil Nazirliyinin Dərsləklər Şöbəsinin, Məktəbə qədər Şöbəsinin fəaliyyəti hiss olunmalıdır. Sifariş edilən məhsulların hamısı ciddi şəkildə yoxlanılmalıdır".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Mütəxəssisdən Bakıdakı sürüşmə ilə bağlı SOS!

Ekspert: "Abşeronun su ilə dolması böyük fəlakətə gətirib çıxaracaq"

Ötən günlərdə İndoneziyanın Mərkəzi Sulavesi əyalətində daşqın və sürüşmə nəticəsində azı 68 nəfər ölüb, daha 47-si yaralanıb. Ümumilikdə, dünyada sürüşmə zonalarında aktivlik müşahidə olunur. Səbəb kimi isə müxtəlif faktorlar önə çəkilir. O cümlədən məlum olduğu kimi, Bakıda da ötən ildən başlayaraq sürüşmə zonalarında aktivlik nəzərə çarpır. Mütəxəssislər sürüşmələrin səbəbi kimi ilk növbədə Bakıda kanalizasiya sisteminin bəzə vaxtlarda olduğunu önə çəkirlər. İkinci bir faktor isə məişət suları ilə dolan göllərdir ki, bu da dolayısı ilə kanalizasiya sisteminin olmaması ilə bağlıdır. Bakıdakı sürüşmənin üçüncü səbəbi kimi yamacların satılması, insanların bu ərazilərdə evlər tikməsi göstərilir.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, ildən-ildə Azərbaycanda sürüşmə sahələrinin sayı artır. 1980-ci ildə Azərbaycanda 100 yaşayış məntəqəsində sürüşmə qeydə alınmışdı, indi bu göstərici 400-ə yüksəlib.

Bakıda Əhmədli şosesi, Zığ şosesi, Binəqədi, Bayıl, Badamdar, Masazır gölünün ətrafında - ümumilikdə təxminən 20 yerdə böyük sürüşmə sahəsi var. Həmin sürüşmə sahələrində 150 mindən çox əhali məskunlaşıb. Bu ərazilərdə sürüşmə sahələri geniş yayılıb və həmin ərazilər sürüşmə baxımından təhlükəli hesab edilir.

"Yeni Müsavat" olaraq dəfələrlə sürüşmə ilə bağlı mütəxəssislərin fikirlərinə yer vermişik. Mütəxəssislər ciddi çar-

ğınlar edərək, Bakıda sürüşmənin böyük təhlükələrə yol açma bələcəyini söyləyirlər. Lakin hələ ki bütün bu çağırışlara baxmayaraq müvafiq qurumlar lazımı addımları atmırlar...

"Yeni Müsavat"a danışan Bakı Baş Tikinti İdarəsinin rəisi və Bakı Şəhər soveti sədrinin 1-ci müavini vəzifəsində işləmiş Əzim Məsimov bildirib ki, konkret olaraq İndoneziyada baş verən hadisələrin səbəbi fərqlidir. Orada da təhlükə var, lakin Bakının təhlükəsi heç də bu hadisələrdən geri qalmır: "İlk olaraq yerin altı ilə axan çaylar barəsində danışmaq. Çox iddialar səslənir ki, Badamdar yeri altı ilə çay axır. Məlum olduğu kimi Bayıl ərazisi aktiv sürüşmə zonası-

Əzim Məsimov

dır və orada baş verən sürüşmənin nəticələri hər kəsə məlumdur. Xocasəndə olan kanalizasiya gölü hazırda bütün ərazini basıb. Sızma nəticəsində həmin ərazinin suyu çox yere yayılıb. İndi bəzi mütəxəssislərin də çay adlandırdıqları məhz həmin gölün suyudur. Əvvəllər bu gölün suyunu dənizə buraxırdılar. Göldən dənizə çəkilən borular indiki Binə-Sədərək ticarət mərkəzlərinin ərazindən keçirdi. Hazırda həmin ərazilər qurudulub, ancaq suyun hara axdığı bilinmir. Dövlət proqramı ha-

zırılmalı, Bakının kanalizasiya problemi təcili şəkildə həll edilməlidir. Bunu gecikdirmək faciəvi sonluqla bitə bilər. Hazırda bütün sürüşmə zonalarında aktivliyin əsas səbəbi kanalizasiya sularıdır. Abşeronunda yeraltı su yoxdur. Bundan sonra Xocasən ərazisində də sürüşmə baş verəcək. Orada da hündür ərazidə xeyli sayda tikili var və ərazinin de kanalizasiya xətti yoxdur. Bunu daha öncə də demişəm. Lakin hələ də məsələ ilə bağlı müvafiq qurumların reaksiyası yoxdur. Əhəmiyyətli qərar veril-

mir. Ona görə də proseslər davam edir. Bayıldakı vəziyyətlə bağlı araşdırma üçün yaponları çağırıblar. Deyirlər ki, aprel ayında yaponlar öz təklifini verəcəklər. Burada təklif çox sadədir. Su kəsilməli, yaşıllıq salınmalıdır. Başqa görüləcək iş yoxdur. Lakin məsələ kökündən həll olunmur axır".

Əzim Məsimov bildirib ki, heç zaman Badamdar yaylasında sürüşmənin olması ilə bağlı məlumat yayılmayıb: "Sürüşmə indi əmələ gəlir. Bunun da səbəbi odur ki, on illərdir həmin əraziyə su verilir, kanalizasiya xətti də yoxdur. Yüz min kublarla ora su çöküb. Bakı da qaya üzərindədir və bu qayadan su süzülür, bir yere yığılır. Həmin yerlərdə də sürüşmə yaranır. Abşeron yarımadasının sürüşüb, Xəzər dənizinə axacağına söyləmək, sadəcə olaraq, fantastikadır. Belə bir şey mümkün deyil. Sadəcə olaraq, su getdikcə çoxalıb, böyük açılmalara yol açır. Nəticədə də sürüşmə əmələ gəlir. Abşeronun su ilə dolması

böyük fəlakətə gətirib çıxaracaq. Ona görə də konkret qərar qəbul edilməli, kanalizasiya sistemi qurulmalıdır. Bunu da edən yoxdur. Heç olmasa bu gün işə başlamalıdırlar ki, 20 ilə çəkib qurtara bilsinlər. Bu işə 13 milyard avro tələb olunur. Bu vəsaiti də gətirmək, işi görmək asan deyil. Eyni zamanda Bakıda Zığ ərazisi də böyük təhlükə mənbəyidir. Keçmişdə həmin ərazidə kərpic zavodu fəaliyyət göstərirdi. Kərpic zavodunu biz bağlatdırdıq və Qala tərəfdə yeni zavod tikməyə başladıq. Lakin oradakı boş ərazini doldurmaq əvəzinə, dedilər ki, burada göl yaradaçağıq. Ancaq göl də yaratmayıb, bütün yamacı satdılar. İndi də sürüşmə başlayıb".

Məlumat üçün qeyd edək ki, hazırda Bayıl yamacı "Teleqüllə" ətrafında olan sürüşmə zonasında və Badamdar yaylasında baş verən sürüşmənin səbəbləri araşdırılır. Bu proses demək olar ki, bir ildir davam edir. Lakin yekun rəy verilməyib, Bayılda köçürülən ailələr evlərinə qayıtmayıb. Həmin ailələrə digər yerlərdə yaşamları üçün kirayə pulu da 1 aydır ki, verilmir. Buna görə də ailələr ciddi etirazla hazırlaşırlar.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

2 019-cu ilin başa çatmaqda olan ilk ayı Qarabağla bağlı siyasi və diplomatik aktivlik baxımından məhsuldar oldu. Bu ay həm Azərbaycan və Ermənistan rəhbərləri - İlham Əliyev və Nikol Paşinyan, həm də iki ölkənin XİN başçıları - Elmar Məmmədov və Nikol Paşinyan görüşlər oldu. Müzakirələr saatlarla çəkdi. Xalqları sülhə hazırlamağın vacibliyi bəyan edildi.

Xüsusən də iki ölkə rəhbəri arasında Davosda reallaşan və saat yarım çəkən 3-cü qeyri-formal görüş kifayət qədər rezonans doğurdu, diqqət çəkdi və təhlil edildi. Eyni zamanda işğalçı Ermənistanın bəzi radikal siyasi və ekspert çevrələrində təlaş yaratdı, Nikol Paşinyana qarşı ittihamlara səbəb oldu.

Maraqlıdır ki, Davos Dünya İqtisadi Forumunun təşkilatçıları İlham Əliyevlə Nikol Paşinyanın 1,5 saatlıq qeyri-rəsmi görüşünü builki forumun başlıca hadisələri sırasına daxil ediblər. Bu barədə Dünya İqtisadi Forumunun

rəsmi saytında yerləşdirilən məlumatda deyilir. Belə ki, 2019-cu ilin Davos Forumunda dünyaya təsir edən 33 mühüm hadisənin sadalandığı siyahıya Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin görüşü də salınıb.

*****

Azərbaycanla Ermənistan rəsmiləri arasında artan yüksək səviyyəli təmaslar Qərb təhlilçiləri və diplomatlarının da diqqətindədir. Onlar nizam-lama prosesin ümidverici ola biləcəyinə inanırlar. Bununla yanaşı, sülh prosesini irəli aparmağın müstəsna olaraq Ermənistanın yeni rəhbərliyinin

“Təcrübəli zabitlər Ermənistan ordusundan qovulurlar” - erməni ekspert

“Təcrübəli, peşəkar zabitlər Ermənistan ordusunda tutduğu vəzifədən azad edilir, hətta hərbi xidmətdən istefaya göndərilirlər”. Bunu erməni hərbi ekspert Van Ambartsumyan deyib.

Onun sözlərinə görə, Ermənistan parlamentinin Müdafiə və təhlükəsizlik məsələləri üzrə daimi komissiyası bu sahədə dəyişikliyə nail ola bilməyəcək: “Bu komissiya həmişə olub, ancaq onların gördüyü xeyirli işə rast gəlməmişik”.

Hərbi ekspert vurğulayıb ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin və ətraf rayonlarının işğalında iştirak etmiş zabitlər də Ermənistan Silahlı Qüvvələrindən qovulurlar: “Qarabağ müharibəsini keçmiş, Azərbaycan Ordusu ilə realı döyüş təcrübəsi olan zabitlər ordudan uzaqlaşdırılır. Onları uyğun təcrübəyə və biliyə malik olmayanlar əvəz edirlər”.

V.Ambartsumyan Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın 5 il müddətə ordunun ehtiyaclarını ödəmək üçün əlavə 2,5 milyard dollar ayıracağı ilə bağlı vədinə inanmadığını bildirib: “Ölkənin bu həcmdə maliyyə vəsaiti yoxdur. Bu vəsaiti onun haradan əldə edəcəyi məlum olmadığından vədi də inandırıcı deyil. Paşinyan Müdafiə Nazirliyinə ayrılan büdcəni kəsməyə yaxşıdır”.

Böyük Qarabağ anlaşması, yoxsa böyük müharibə - İrəvanın dilemması

Son ümidverici görüşlər hələ müharibə təhlükəsinin işğalçı ölkədən uzaqlaşması anlamına gəlmir; **avropalı diplomat: “Ermənistan real müstəqillik istəyirsə, Azərbaycanla dil tapmalıdır...”**

dən asılı olduğunu da vurğulamağı unutmurlar.

Məsələn, Avropa Birliyinin önəmli üzv ölkələrindən olan Polşanın Ermənistandakı keçmiş səfiri Yeji Marek Novakovski hesab edir ki, Ermənistanın Azərbaycanla dil tapmaqdan başqa yolu yoxdur (Virtualaz.org). Diplomat ümid etdiyini bildirib ki, Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlikləri arasında danışıqlar Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsinə impuls verəcək.

“Vacibdir ki, Paşinyan qarabağlı deyil və problemin həllinə yanaşması tam başqadır. Bundan əlavə, Ermənistanın indiki başçısında elektoral dəstək var - əhalinin 60-65 faizi onun siyasətinin tərəfdarıdır. Bu isə o deməkdir ki, onun istənilən cür siyasi manevr üçün imkanı var. Əgər əhali arasında dəstəyi olmayacağına, onu da bir vaxtlar Levon Ter-Petrosyanı olduğu kimi aradan götürəcəklər. Avropada artıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə tərəfdardırlar”, - keçmiş səfir deyib.

Diplomat bildirib ki, “Avropa Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır, bu heç müzakirə də olunmur”, lakin bununla birlikdə o hesab edir ki, Dağlıq Qarabağın erməni əhalisi haqqında da düşünmək lazımdır, onun haqları qorunmalıdır. “Münaqişənin ele həll düsturunu tapmaq lazımdır ki, bir tərəfdən Azərbaycan ərazi bütövlüyünü qoruyub saxla-

sın, digər tərəfdən Dağlıq Qarabağın erməni əhalisinin hüquqları qorunsun. Bu çox çətinidir və diplomat güman edir ki, buna görə də, tərəflər siyasi iradə nümayiş etdirmədilər”, - deyir o qeyd edib.

Sabiq səfirin sözlərinə görə, son zamanlar prezident İlham Əliyevlə baş nazir Nikol Paşinyan arasında keçirilən bir neçə görüş çox əhəmiyyətlidir: “Onlar vasitəçi olmadan, göz-gözə danışıqlar. Ümid edirəm ki, onlar maraqlarının təmas nöqtələrini tapıblar. Əgər Nikol Paşinyan və onun hökuməti doğrudan da real müstəqillik istəyirlərsə, Azərbaycanla dil tapmaqdan başqa yolları yoxdur. Eyni zamanda Avropa və ABŞ bu münaqişənin həllində fəal olmalı, məhz onlar problemin həllinin qarantına çevrilməlidirlər. Təəssüf ki, hələlik bu istiqamətdə Qərbin fəal olduğunu demək olmaz. Hələlik yalnız Rusiya burada siyasi fəallıq göstərir, Avropa isə bu məsələyə münasibətini dəyişməlidir. Avropa yalnız öz problemləri ilə məşğul olan varlı yaşlı xalaya bənzəyir. O, hətta pul da verməyə hazırdır ki, teki rahatlığı pozulmasın. Lakin belə olmaz. Əgər Avropa özünü geosiyasi vahid hesab edirsə, fəal olmağa borcludur”.

*****

Əslində Dağlıq Qarabağ məsələsində Rusiyanın da fəallığı hiss olunmur. Hazırda İrəvan-Moskva münasibətləri özünün gərgin dövrlərindən

birini yaşayır və bu fonda konfliktinin həllində Kremlin hansı real addımlar atacağı hələlik belli deyil.

Doğrudur, bəzi rus politoloqlar bu günlərdə xeyli irəli gedərək tezliklə, hətta bu yaz Azərbaycan və Ermənistan arasında hansısa anlaşmanın əldə ediləcəyi, Ermənistanın bir neçə rayonu boşaldacağı haqda açıqlamalar veriblər. Lakin belə proqnozlar Azərbaycanda birmənalı qarşılanmır və daha çox, Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə erməni baş nazir Paşinyanın münasibətlərindəki mövcud gərginliklə izah olunur, yeni Ermənistan rəhbərliyinə təzyiç cəhdi kimi qiymətləndirilir.

İstənilən halda, Ermənistanın daxili durumunu yaxşı bilən polşalı diplomatın dediyi kimi, əgər Ermənistan real müstəqillik istəyirsə, Azərbaycanla dil tapmaqdan başqa yolu yoxdur.

“Əgər Ermənistan anlaşsaydı ki, Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad olması ilə bütün region daha çox inkişaf edəcək, Qafqazda bütün strateji infrastruktur və enerji layihələri daha da funksional olardı. Ümid edirəm ki, Ermənistan da anlayacaq ki, bu problemin həlli bütün regionun inkişafı üçün faydalıdır”. Bu sözləri isə Azərbaycan XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva deyib.

Mətbuat katibi vurğulayıb ki, hər iki tərəf danışıqların

formatının yalnız iki rəsmi tərəfdən ? Ermənistan və Azərbaycandan ibarət olması barədə razıdır. “Rəsmi Bakının mövqeyi bu məsələdə aydındır. Danışıqlar uzun illərdir davam edir, indi konkret nəticələrə nail olmaq lazımdır. Bakı münaqişənin həlli prinsiplərini həmişə aydın ifadə edib. Dağlıq Qarabağda qeyri-qanuni yolla yaradılmış qurum dünyanın heç bir dövləti, hətta Ermənistanın özü tərəfindən belə tanınmır. Azərbaycan yalnız onun ərazi bütövlüyünə hörmət edilməsini istəyir”, - o bildirib və qeyd edib ki, münaqişənin həlli yalnız Dağlıq Qarabağ da daxil olmaqla, Azərbaycanın ərazilərinin işğalına son qoyulması və regiona Azərbaycanın tərkibində yüksək muxtariyyət statusunun verilməsi ilə mümkündür. “İrəvanın hələ öz mövqeyinə tam aydınlıq gətirmədiyindən dərhal irəliləyişdən danışmaq tələskənlik olardı” - XİN sözçüsü əlavə edib.

*****

Bir sözlə, həmişəki kimi, “sülh, yoxsa müharibə” seçimi rəsmi İrəvanın, daha doğrusu, Ermənistanın yeni rəhbəri Nikol Paşinyanın əlindədir. O da aydındır ki, atəşkəs rejimi sonsuzadək davam etməyəcək. Dəfələrlə qeyd elədiyimiz kimi, onun sonu ya böyük sülh anlaşması olacaq, ya da böyük müharibə. Obrazlı desək, “nə qədər mamaça olsa da, güc doğana”, yəni Ermənistan düşəcək. Seçim İrəvanındır.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində mənimləmədə təqsirləndirilən "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin sabiq sədri Cahangir Hacıyev, onun bacanağı İsmayıl Hidayət-zadə, sabiq deputat Dünyamin Xəlilov və digərlərinin cinayət işi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası davam edir.

Hakim Faiq Qəniyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə ötən məhkəmə iclaslarında qaldırılan vəsatətlər elan olunub. Məhkəmə vəsatətləri təmin etməyib. Məhkəmənin baxış iclası fevralın 4-nə təyin edilib. İttihama əsasən 2001-2015-ci illərdə "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri vəzifəsində işləmiş C.Hacıyev göstərişləri əsasında ayrı-ayrı ölkələrdə yaradılmış hüquqi şəxslərlə real dəyəri olmayan sadə veksellərin alqı-satqısına dair 3,4 milyard ABŞ dolları və 987 milyon avro məbləğində (müvafiq dövrün məzənnəsi ilə 3,8 milyard manat) müqavilələr bağlanaraq qanunsuz veksəl əməliyyatları aparılmasına dair əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Aparılmış istintaqla C.Hacıyev tanışı Dünyamin Xəlilov, digər 20 nəfər və qeyriləri ilə birlikdə qanunsuz maliyyə əməliyyatları aparılan və real dəyəri olmayan veksellərin alınması, eləcə də təminatı olmayan kreditlərin verilməsi yolu ilə ümumilikdə, 4,7 milyard manat məbləğində pul vəsaitini mənimləmə və digər cinayətlər yolu ilə 2,5 milyard manat hissesini ələ keçirməklə cinayət yolu ilə əldə edilmiş həmin vəsaitin 2 milyard manatını leqallaşdırmasında, digər 2,2 milyard manat məbləğində pul vəsaitini isə müxtəlif əməliyyatlara yönəltməklə "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-yə ziyan vurmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Xatırladaq ki, daha əvvəl

Cahangir Hacıyevə qarşı ittihamları gücləndirən London korrupsiyası

Beynəlxalq Bankı "xortumlayan" dəstənin əsas fiquru Xəqani Bəşirovun izləri niyə itirilib?

C.Hacıyev Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 15 il, D.Xəlilov 13 il və İ.Hidayət-zadə isə 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə D.Xəlilovun cəzası 13 ildən 12 il 9 aya, Ali Məhkəmə isə İ.Hidayət-zadənin cəzasını 5 ilə endirib.

Hazırda Britaniyada Cahangir Hacıyevin həyat yoldaşı Zəmirə Hacıyevanın da işi üzrə araşdırma-

lar aparılır. Böyük Britaniyada korrupsiyaya qarşı mübarizə qanununun ilk hədəfi olan qadın hazırda Londonda 11.5 milyon funt sterlinqə aldığı (15.13 milyon dollar) evinin əlindən alınmasına qarşı mübarizə aparır. Evin hazırkı qiyməti isə 15 milyon funt sterlinq (19.74 milyon dollar) dəyərinə qiymətləndirilir. Keçmiş dövlət bankiri Cahangir Hacıyevin arvadı 10 il ərzində Londonun məşhur dükanı Har-

rods-da 16 milyon funt sterlinq (35.85 milyon manat) xərcləyib və elə həmin mağazanın yanında - Londonun ən bahalı ərazilərindən birində ev alıb. O, həmçinin Berkshire qraflığında qolf klubunu bərkəşir. 2013-cü ildə Zəmirə Hacıyevanın nəzarət etdiyi başqa bir şirkət Berkshire qraflığında, Ascot kəndinin yaxınlığında təmtəraqlı qolf kursu və əmlakını - Mill Ride Golf Club-u almaq üçün 10 milyon funt (13.15 milyon dollar) xərcləyib.

Xanım Hacıyeva alış-verişləri üçün ərinin bankının 35 ədəd kredit kartı və Harrods-un üç ədəd mağaza kartı ilə ödəyib. Rəsmi məlumatlar cütüylün Harrods-in avtomobil parkında iki xüsusi yerə sahib olduqlarını və Zəmirə Hacıyevanın 42 milyon funta (55.24 milyon dollar) Gulfstream G550 jet təyyarəsini aldığı da ortaya çıxarıb.

Bu məlumatlar dolayısı ilə C.Hacıyevin bu gün üzleşdiyi ittihamların heç də əsassız olmadığını ortaya qoyur. Digər maraqlı bir məqam da ondan ibarətdir ki, C.Hacıyevin üzleşdiyi ittihamlarla vaxtilə Xəqani Bəşirov ittiham

olunurdu. Bu gün Fransada yaşayan Xəqani Bəşirov Azərbaycan Beynəlxalq Bankının boşaldılması əməliyyatında əsas fiqurantlardan biri idi. Onun əsas fəaliyyəti Azərbaycandan pulların xarici öffşor zonalara daşınır yerləşdirilməsindən ibarət olub. C.Hacıyevin benefisiarı hesab edilən, adı hələ bir neçə il əvvəl bankdan yüz milyonlarla dollar kreditin götürülərək mənimlənməsində keçən, hətta bu iş üzrə bir neçə ay həbsdə saxlanılan Xəqani Bəşirov sonradan müəmmal şəkildə aradan çıxıb.

Onun adı Beynəlxalq Bankdan milyardlarla manatın mənimlənməsi işində keçsə də, barəsində cinayət işinin nə yerdə olması məlum deyil. X.Bəşirov hələ "kredit oliqarxları"nın həbsi başlamazdan xeyli əvvəldən Azərbaycanda deyildi. Bu gün C.Hacıyevlə mütəhəmmilərs kürsüsünü bölüşən Dünyamin Xəlilov X.Bəşirovun ortaqlarından olub. Dünyamin Xəlilov bu gün həbsdədir, bir müddət undulan Xəqani Bəşirov isə azadlıqda gəzir. Onun adı 14 şirkətdə

direktor kimi keçib, şirkətlərinin müştəriləri arasında bir çox nazirliklər, o cümlədən Vergilər Nazirliyi, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xarici və yerli neft şirkətləri, banklar və nəhayət, həmin Dünyamin Xəlilovun "General Construction" şirkəti yer alırdı.

Bəşirovun fəaliyyətinin əsas istiqamətləri Azərbaycandan pulların xaricə daşınır öffşor zonalarda yerləşdirilməsi və daşınmaz əmlakla, digər sahələrə yatırılması olub.

X.Bəşirov Bakıda həbsdə saxlanıldığı günlərdə ABŞ-ın "Global Financial Integrity" Tədqiqat Təşkilatı inkişaf etməkdə olan ölkələrdən 2004-2013-cü illər ərzində xarici öffşor zonalarla 1.1 trilyon dollar daşındığına dair hesabat yaymışdı. Hesabatda Azərbaycan çıxarılan pulların həcmine görə 148 ölkə arasında 17-ci sırada dayanırdı. Tədqiqatlar göstərmişdi ki, həmin illər ərzində hər il Azərbaycandan qeyri-leqal yollarla orta hesabla 9 milyard dollar çıxarılıb.

Bu pulların hansı hissəsinin məhz Bəşirovun əli ilə çıxarıldığını dəqiqləşdirmək isə istintaqçıların işidir.

□ E.HÜSEYNOV,
"Yeni Müsavat"

Parlamentin tərkibinin dəyişməsi- deputatlardan Zahid Orucun dediklərinə reaksiyalar

Fərəc Quliyev: "Parlamentin simasını dəyişməliyə"
Bəxtiyar Sadıqov: "Milli Məclisin də nüfuzdan salınması məsələsi gedir"

Son zamanlar Milli Məclisin bəzi deputatlarının zəif və passiv olması ilə bağlı ciddi müzakirələr açılıb. Xüsusilə deputatların tam əksəriyyətinin Milli Məclisin iclaslarında çıxış etməkdən yayınmaları, mətbuata qapalı olmaları, xaricdən Azərbaycana əleyhinə təşkil olunan kampaniyalara cavab verməkdən qaçmaları bu cür fikirlərin sayını durmadan artırır.

İqtidaryönlü deputat Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a verdiyi geniş müsahibədə bu məsələyə toxunaraq, dinib-danışmayan həmkarlarını tənqid edib.

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev parlament haqqında danış-

ma istənilən halda hər bir deputat çalışmalıdır ki, təmsilçisi olduğu Milli Məclis hər zaman güclü olsun, hər biri yükü çiyinlərində daşımağı bacarmalıdır. Milli Məclisdə də hər zaman bildirmişəm ki, elə etməliyə ki, parlament kimiyyətlə əhali arasında olan funksiyasını bilsin, bir növ körpü rolunu oynasın, əhalinin problemlərini yuxarıya çatdırsın, problemlər həllini tapsın, əhali ilə daim kontaktda olsun, xaricdən

gələn basqılara qarşı güclü müqavimət qura bilsin. Amma onu da qeyd edək ki, Azərbaycan nümayəndə heyəti xaricdə ölkəmizi layiqincə təmsil edir. Onu deyim ki, prinsip etibarilə parlamentin simasını dəyişməliyə. Qanunverici orqan çiyinlərində daha çox yük götürməyi bacarmalıdır. Bütün deputatlar haqqında mənfi fikirləri demək mümkün deyil. İşlərinə məsuliyyətsiz yanaşan deputatların zəif olmaları ilə bağlı fikirləri,

eləcə də ictimaiyyətdən gələn qınağı başa düşmək olar".

YAP-çı deputat, "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Bəxtiyar Sadıqov passiv deputat anlayışını qəbul etmir: "Deputatın vəzifələrinin önündə qanun yaradıcılığı gəlir, bu yaradıcılıqda iştirak etməkdir. Digər tərəfdən, Milli Məclis və komitə iclaslarında iştirak etməkdir. Parlamentin iclaslarında danışmaq bir hissədir. Bu, aktivlik əlaməti deyil. Seçicilərlə daha çox görüşlər keçirmək də aktivlik sayıla bilməz. Mətbuata müsahibə verməyi, telekanallarda çıxış etməyi də aktivlik kimi qəbul etmək düzgün deyil. Bunlar deputatın fəaliyyətinin, sadəcə, ayrı-ayrı hissələridir. Desək ki, filan deputat mətbuatda çıxış etmir, telekanala çıxır, passivdir, düzgün olmazdı. Bu deputat Milli Məclisdə çıxış etmir, passivdir yanaşması qeyri-obyektiv olar. Sizi inandırırıram ki, elə üzde olmayan deputatlarımız var ki, çox böyük işlər görürlər, verilən tapşırıqları yüksək səviyyədə icra edirlər. Heç vaxt özlərini reklam da etmirlər. Gördükləri işləri özləri üçün vicdan borcu sayırlar".

Deputat mətbuata səsləndi: "Etiraf edək ki, hazırda peşəkar jurnalistlərin sayı barmaqla sayılacaq qədər azdır. Bunu bir neçə dəfə KİV-lərlə bağlı keçirilən tədbirlərdə çıxışım zamanı demişəm. Deputatlara mətbuat sensasiya mənbəyi kimi baxır. Müsahibə götürürlər, müsahibənin mahiyyəti bir tərəfdə qalır, deputat ağzından dəqiq bir ifadə çıxarmırsa, vəssalam, onu başlığa çıxarırlar, bundan sensasiya düzəldirlər. Mən də jurnalistəm. Deputatın yol getdiyi zaman, yaxud başqa vacib işləri olduğu vaxt zənglərə cavab verə bilmə-

məyi təbiidir. Mövzu ilə yaxından tanış olmadıq üçün uyğunsuz verilən cavab da təbii qarşılanmalıdır. Amma jurnalistlər belə etmirlər, bir şeydən yapışırlar, sonra deyirlər ki, deputatlar bizimlə əməkdaşlıq etmirlər. Axı əməkdaşlıq təmiz niyyətlə olsa, bu tamamilə başqa şeydir. Mən çox məhdud televiziyaya kanallarına çıxıram. Yeni məni oradakı verilmişlər, aparıcılar qane etmir. Çox məhdud miqdarda sayt və qəzetlə əməkdaşlıq edirəm. Niyə? Çünki baxıram ki, onlar mənə həmkar kimi yanaşırlar, digər tərəfdən, fikirlərimi necə bir dəqiqliklə verdiklərinə görə. O sayt və qəzetlə, jurnalistlə əməkdaşlıq edirəm ki, nəinki dediklərimi, bəzən fikirlərimi də redaktə edirlər. Əgər deputatla jurnalist arasında belə əməkdaşlıq olsa, heç bir deputat mətbuatdan qaçmaz, jurnalistin sualını cavabsız qoymaz. Bəzən deputatlar təzə seçilirlər. Mətbuatla əməkdaşlıqları olmur. Mətbuat belə şəxslərə xeyirxah mövqedən yanaşmalıdır. Bir növ həmin deputata mətbuata danışmağı öyrətməlidir. Amma bunu təəssüf ki, görmürəm. Deputatların fəaliyyətinin zəif olması, onların yenilənməsi ilə bağlı fikirlərdən təəssüf hissi keçirirəm. Bu, xoş niyyətlə ortalığa atılmayan fikirdir. Bunu Azərbaycana qarşı qərəzli olan qüvvələrin döviyyəyə buraxdığı fikir sayıram. Burada Milli Məclisin də nüfuzdan salınması məsələsi gedir. Biz artıq qəzetdə rubrika açmışıq. Deputatlardan başqa aspektdə müsahibə alıb işiqləndirməyə başlamışıq. Şahidi olmuşuq ki, deputatlarımız elə-belə şəxslər deyillər. Hər biri öz sahəsinin bilicisidir".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Manatin məzənnəsi dollar qarşısında ucuzlaşa bilər. Bu haqda "Standard&Poors" (S&P) beynəlxalq reyting agentliyi proqnoz açıqlayıb. Açıqlamada bildirilir ki, 2019-cu ilin sonunda dollar/manat məzənnəsi 1.79 manat səviyyəsinə, 2020-ci ilin sonunda 1.87 manata, 2021-ci ilin sonunda isə 1.97 manata qalxacaq. Həmçinin qeyd olunur ki, neftin qiyməti düşərsə manat ucuzlaşa bilər.

Manatın məzənnəsinin neft asılılığı iqtisadçı ekspertlər tərəfindən də təsdiqlənir. Belə ki, dünya bazarında neftin ucuzlaşması, eləcə də xarici ölkələrin valyutalarının ucuzlaşması manata təzyiqləri artıran amil kimi qiymətləndirilir. Lakin manatın sabitliyinin Mərkəzi Bank tərəfindən qorunması da heç kimə sirr deyil. Belə olan halda manatın ucuzlaşması ilə bağlı proqnozlar özünü doğrulda bilərmi?

"Yeni Müsavat"ın sualını cavablandıran iqtisadçı ekspert Samir Əliyev ilk növbədə onu qeyd etdi ki, beynəlxalq təşkilatların proqnozları mövcud şəraitə əsasən tərtib edilir və il ərzində bir neçə dəfə yenilənir: "Beynəlxalq Valyuta Fondu və digər maliyyə institutlarının təmsalında bunu görmək olur. Buna səbəb dünyada baş verən gözlənilməz siyasi, iqtisadi hadisələrdir. Bu baxımdan S&P Global Ratings agentliyinin proqnozuna da mövcud iqtisadi şərait kontekstində baxılmalıdır və onun dəyişməsi ehtimalını mümkün saymaq lazımdır".

Bu proqnozun nə dərəcədə real olmasına gəlincə, ekspert vurğuladı ki, hər şey neftin qiymətindən asılı olacaq: "Agentlik hesab edir ki, 2019-cu ildə neftin qiyməti 2018-ci illə müqayisədə 24%

Ekspertlər manatın ucuzlaşacağı iddiasından danışıdılar

Yeganə təzyiq neftin qiyməti ola bilər...

ucuzlaşacaq və proqnozda da neftin qiymətinin ucuzlaşmasına əsaslanıb. Əgər neftin qiyməti bahalaşsa və bu hədd 70 dollardan yüksək olarsa, manatın məzənnəsində ucuzlaşma ehtimalı çox aşağıdır. Hökumət ucuzlaşmanı ancaq ixracı stimullaşdırmaq məqsədilə edə bilər. Bu isə hələ ki Azərbaycan üçün aktual deyil. Çünki mövcud qeyri-neft ixracımızın zəif olmasının səbəbi milli valyutanın məzənnə-

si deyil".

S.Əliyev hesab edir ki, əgər neft 30-40 dollar səviyyəsinə düşəcəksə, bu halda manatın kəskin ucuzlaşması baş verəcək: "Mərkəzi Bank 2015-ci ildə olduğu kimi ehtiyatlarını xərcləməyəcək. Ən yaxşı halda bazara qısamüddətli dəstək verəcək. Neftin ucuzlaşması uzunmüddətli olarsa, növbəti ucuzlaşma qaçılmazdır".

Qeyd edək ki, Mərkəzi Bankın sədri Elman Rüstəmov

qurumun İdarə Heyətinin 2018-ci ilin yekunlarına həsr olunmuş iclasında manatın məzənnəsi ilə bağlı danışıb. O bildirib ki, 2019-cu il və ortamüddətli dövr üçün pul-kredit siyasətinin əsas məqsədi stabil aşağı inflyasiya səviyyəsinin təmin edilməsidir: "Bunu nəzərə alaraq AMB özünün stabilləşmə xarakterli monetar və məzənnə siyasətini davam etdirməklə dolayı yolla ictimai rifaha, iqtisadi artıma və məş-

ğulluğa dəstək verəcək. Manatın ikitərəfli məzənnəsinin dayanıqlığı növbəti ildə də aşağı inflyasiyanın vacib şərtlərindən biri olacaq".

AMB sədrinin sözlərindən də görüldüyü kimi hökumət manatın hazırkı məzənnə ətrafında sabitliyində maraqlıdır.

İqtisadçı ekspert Pərviz Heydərov isə "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, adıçəkilən qurumun proqnozu absurdur: "2021-ci ilin sonundakı manat 1 ABŞ dollarına görə 2 manata yaxın və ya bundan da çox ola, yaxud, indiki kimi - yeni 1,70 səviyyəsində də qala bilər. Sadəcə olaraq, 1,70-dən aşağı bahalaşan deyil. Dəqiq olan yalnız budur. Yeni bahalaşsa, yalnız dollar bahalaşacaq, manat yox... Buna keçən il ərzində real zəmin mövcud olsa da, inzibati yolla imkan verilmədi və verilməyəcək də. Söhbət hökumətdən, konkret olaraq, Mərkəzi Bankdan (AMB) gedir. Bir ara maliyyə naziri Samir Şərifovun da milli valyutanın, yeni manatın son dərəcə möhkəm olmasının Azərbaycan üçün faydalı olmadığı barədə söylədiyi fikir kəskin əjotajla qarşılandı ki, guya nazir bununla növbəti devalvasiya barədə anons vermiş oldu. Halbuki maliyyə nazirinin açıqla-

ması növbəti devalvasiya xəbərdarlığı deyildi. Agentliyin bunu dəqiq olaraq nəyə əsasən irəli sürdüyünü qeyd edə bilməsəm də, sözügedən açıqlamada ucuzlaşmanın neft üzrə dünya bazarında baş verəcək tendensiya ilə əlaqədar ortaya çıxacağı aydınlaşır. Sual yaranır ki, neftin dünya bazarlarında qiymətinin heç 1 həftə sonra belə necə olacağını müəyyən etmək mümkün olmadığı halda, "S&P Global Ratings" haradan bilir ki, məsələn, gələn il neftin orta qiyməti necə olacaq? Və ölkəmizin valyuta bazarı yaxın 3 il ərzində yenə sərbəst şəkildə deyil, inzibati yolla tənzimlənəcəkmi? Manatın ucuzlaşması üçün real olaraq ən böyük təhlükə neftin qiyməti 50 dollardan aşağı düşəcəyi təqdirdə yaranacaq. Yalnız bu halda manatın ucuzlaşmasına yönəlik təzyiqlər güclənəcək. Belə olduğu təqdirdə də hökumət müəyyən müddət ərzində məzənnəni saxlamağa çalışacaq. Neftin qiyməti 40 dollardan aşağı həddə düşərsə, hökumət məzənnəni 3 aydan artıq saxlamaqda çətinlik çəkəcək. Ancaq nəzərə almalıyıq ki, qeyri-neft sektorumuz artır və bu sahədən ixrac getdikcə genişlənir. Və Azərbaycanın valyuta gəlirləri üzrə mənbələr tədricən şaxələnmək üzrə işə girişir. Düzdür, bu, hələ vaxt aparacaq. Ancaq ona qədər ARDNF və AMB tandeminin valyuta bazarında "oyunu" makroiqtisadi sabitliyi istənilən halda ümumən qoruyub saxlamağa imkan verəcək".

□ **Nərgiz LİFTİYEV**
"Yeni Müsavat"

Tərəvəz qeyri-neft ixracında önə çıxır

İxracatçı sahibkarlar problemlərini dilə gətirirlər

Azərbaycanda tərəvəzçilik sahəsinə xüsusi diqqət yetirilməkdədir. Qeyri-neft ixracında payı sürətlə artan tərəvəzçilik sahəsinə yönəlik dövlət dəstəyi tədbirlərinin sayı artıb. Xüsusilə istixana tərəvəzçiliyinin genişləndirilməsi istiqamətində ciddi addımlar atılır. Müasir tipli istixana təsərrüfatlarının yaradılmasına dövlət güzəştli kreditləri ayırır.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2018-ci il iyul ayının 1-nə ölkədə ümumi sahəsi 1,3 min hektar olan 2907 vahid istixana fəaliyyət göstərib. Bu istixanalarda xeyli hissəsi müasir texnologiyalar əsasında qurulub. İqtisadiyyat Nazirliyindən "Yeni Müsavat" a verilən məlumata görə, hazırda dövlət dəstəyi ilə ölkənin 33 rayonu üzrə 257 min hektar ərazidə dəyəri 2,2 milyard manat olan 51 aqropark və iri fermer təsərrüfatı, o cümlədən 15 rayonda 39,6 min hektar ərazidə 17 müasir cins heyvandarlıq kompleksinin və 29 rayonda 217,4 min hektar ərazidə 34 iri bitkiçilik təsərrüfatlarının yaradılması təşviq olunur.

Dövlət Gömrük Komitəsinin ixrac statistikasına əsasən 2018-ci ilin yanvar-dekabrında

Azərbaycandan xaricə 559 milyon 627.74 min dollar dəyərində 621 min tondan yuxarı meyvə-tərəvəz ixrac olunub. Statistika Komitəsindən verilən məlumata görə isə ötən il ölkədə 1,5 milyon ton tərəvəz istehsal olunub ki, bu da əvvəlki illə müqayisədə 8,3 faiz artım deməkdir. Ötən il ərzində təzə tərəvəz ixracı 10.5 faiz artaraq 203.7 milyon dollara yüksəlib. İxrac olunan tərəvəzin çox böyük hissəsi - 177,4 milyon dol-

larıq pomidordur. Ötən il pomidor ixracı 17 faiz artım nümayiş etdirib.

Azərbaycan tərəvəzinin əsas ixrac bazarı Rusiyadır. Belə ki, ötən ilin yanvar-sentyabr aylarında bu ölkəyə 144 milyon 206,78 min dollarlıq 140 min 548,72 ton pomidor ixrac olunub. Bu isə ümumi pomidor ixracatının 90 faizdən çoxu deməkdir. Son illərdə Türkiyə pomidorunun Rusiya bazasına daxil olmasına

təbiiq olunan məhdudiyət Azərbaycan məhsulu üçün əlverişli şərtlər formalaşdırıb. Lakin bu qış Rusiya Türkiyədən pomidor idxalı limitini 100 min tona qaldırıb, bu isə Azərbaycan pomidoru üçün bazar problemi yarada bilər. Düzdür, Rusiya bazarı yalnız regionun deyil, dünyanın ən böyük bazarı hesab olunur. Avropa Birliyinin sanksiyalarına cavab olaraq bu məkandan Rusiyaya kənd təsərrüfatı məhsullarının id-

xalına qoyulan qadağalar bu bazarda tələbatı artırır. Lakin Azərbaycanda istehsalı sürətlə artırılan tərəvəz məhsullarının, o cümlədən pomidorun ixracında bir bazardan asılılıq heç də arzuolunan hal hesab olunmur. Buna görə də yerli istehsalçıların öz məhsulları üçün əlavə bazarlar tapması hazırda ən aktual məsələlərdən biridir.

Son illərdə istehsalın artdığı yaz-payız mövsümündə Rusiyaya pomidor ixracında bir sıra problemlər müşahidə olunur. İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev hökumətin bu məsələni diqqətə götürdüyünü deyir: "Yaz aylarında Azərbaycanın pomidor ixracında yarana biləcək çətinliklərin aradan qaldırılması üçün Rusiya tərəfi ilə danışıqlar aparılır".

Onun sözlərinə görə, pomidor ixracı Azərbaycan üçün çox önəmli məsələdir: "Prezident İlham Əliyevin bu məsələ ilə bağlı tapşırığı var. Bu səbəbdən də yaz aylarında Azərbaycandan pomidor ixracı ilə bağlı yarana biləcək çətinlik aradan qaldırılacaq. Bunun üçün artıq Rusiya tərəfi ilə danışıqlar aparılır".

İxracatçı sahibkarların digər problemi dəmir yolu ilə yükdəşmə zamanı ödənilən tariflərin artmasıdır.

İqtisadiyyat naziri Ş.Mustafayev deyib ki, bu həftə ərzində "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin rəhbərliyinin iştirakı ilə görüş keçiriləcək: "Tariflərin müəyyən olunması təbii ki, qurumun səlahiyyətindədir. Amma bu məsələlərlə bağlı görüş keçirərək və problemi yoluna qoymağa çalışırıq".

Bundan əlavə, ixracatçı sahibkarlar Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin (AQTA) kənd təsərrüfatı məhsulları üçün verdiyi sertifikatların qiymətinin baha olmasından narazıdılar. Agentliyin sədri Qoşqar Təhməzli bu məsələyə münasibət bildirərək, dövlət rüsum və tariflərinin ekspertizaya sərf olunan komponentlərin inqredientlərin qiymətinə əsasən müəyyənləşdirildiyini deyib. Onun sözlərinə görə, AQTA yaradılana qədər ölkədə aqrokimyəvi preparatların ekspertizası 10 manata həyata keçirilirdi: "Lakin bir pestisidin ekspertizasının həyata keçirilməsi üçün onun maya dəyəri, taksikoloji analizləri 170 manata başa gəlir. Ona görə də hazırda həmin məhsulların ekspertizası dövlət tərəfindən qazanc məqsədi ilə həyata keçirilmir. Bu, sadəcə, ekspertizanın həyata keçirmək üçün heç olmasa minimum sərf olunan məbləğlərin və ləvazimatların maya dəyərini ödəmək üçün edilirdi".

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

Yardım etməsək, körpə Əminə eşitmək və danışmaq şansını ömürlük itirə bilər..

Anadangəlmə eşitmə qüsurlu olan 1 yaş 5 aylıq Əminənin koxlear implant əməliyyatı üçün 35 min manata ehtiyac var

çə uğurlu əməliyyatı haqqında eşitmişik".

Babası Eldar Qocayev isə yeganə nəvəsinin bu problemini həll etmək gücündə olmadıqlarını deyir: "Qızım həyat yoldaşı və nəvələrlə birgə kirayədə qalır. Ailənin gəliri gündəlik ehtiyaclarını, kommunal və kirayə haqqını ödəməyə çətinliklə yetir. Əminənin nitqinin bərpası üçün 7 ay zamanımız var, bu vaxta qədər o pulu toplamamız imkansızdır. O biri babası yeni ürək əməliyyatı keçirib, iş qabiliyyəti yoxdur, mənim də elə bir imkanım yoxdur. 35 min manata görə nəvəmin ömürlük eşitmə qüsurlu qalmasına dözmə bilmirik. Səhiyyə Nazirliyinə müraciət etmişik, lakin orada yüzlərlə uşaq növbədədir. Onu gözləsək, gecikə bilirik və bu şansını ömürlük itirə bilirik".

Məlumat üçün qeyd edək

Qızılca ilə bağlı həyəcanlı xəbərlər-peyvənd başlayır

Səhiyyə Nazirliyi Azərbaycanda qızılca xəstəliyi ilə bağlı daha bir açıqlama yayıb. Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, 2018-ci ildə Avropa-nın əksər ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanla həmsərhəd olan Gürcüstanda qızılca xəstəliyinin alovlanması baş verib.

Ölkəmizdə də gətirilmə hadisələri ilə epidemioloji əlaqəli olan xəstəlik halları 2018-ci ilin sonundan başlayaraq qeydə alınıb. Xəstəlik halları əsasən 20-40 yaşlı, vaxtilə peyvənd olunmamış əhali arasında baş verib. Ölkədə qızılca xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən uşaqların tam peyvəndlə ehatə olunması istiqamətində işlərin gücləndirilməsi və qızılca xəstəliyinə şübhəli bütün hadisələrin diqqətlə araşdırılması tapşırılıb.

Bundan əlavə, hər hansı səbəbdən peyvənd almayan əhalinin vaksinasiyası üçün yaxın zamanda əlavə peyvənd tədbirlərinin aparılması nəzərdə tutulur. Bu məqsədlə nazirlik 160 min doz peyvənd alınmasını sifariş verib.

Nazirlikdən bildirilib ki, qızılca xəstəliyinə görə epidemioloji vəziyyət nəzarətdədir.

Anadangəlmə eşitmə qüsurlu olan 1 yaş 5 aylıq Əminə Cahangir qızı Teymurova haqqında məlumat sosial şəbəkələrdə qarşımıza çıxdı. Ailə övladını bu problemdən xilas etmək üçün xeyirxah insanlardan yardım istəyirdi. "Yeni Müsavat" olaraq bir körpən ömürlük eşitmə qüsurlu xilas etmək üçün başlayan kompaniyaya biz də dəstək vermək qərarına gəldik və Teymurovlar ailəsinin Nizami rayonunda kirayədə qaldıqları mənzilə baş çəkdik.

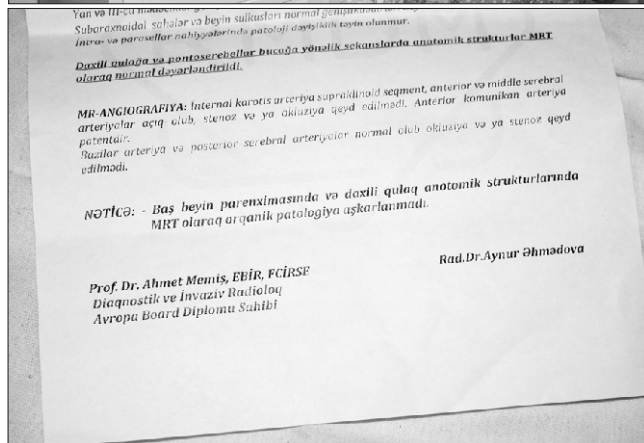
Bizi qarşılayan anası Türkcay Teymurova və babası Eldar Qocayev uşağın xəstəliyi haqqında məlumat verdilər.

Türkcay xanım deyir ki, ilk uşaq olduğu üçün bir qədər təcrübəsiz imiş və uşağın eşitmə qüsurlu olmasının fərqinə gec varıb: "Uşağın neçə yaşından adına reaksiya verdiyini, neçə ayından sözlər deməyə başladığını bilmirdim deyər, qızımın bu problemini də gec aşkarladım. 1 yaş 5 aylıqda eşitmə qüsurlu olduğunu dedilər və təbii eşitmə qabiliyyətinin heç bir zaman bərpa olunmayacağını bildirdilər. Eşitmədiyi üçün qızımda nitq də təbii olaraq formalaşmayıb. Yalnız əməliyyat edilərək süni aparat qoyularsa, həmin siqnallar vasitəsilə eşidə bilər. Ancaq zamanımız məhuddur, nitq qabiliyyətinin bərpa olunması üçün 2 yaşına qədər bu əməliyyatı etdirməliyik, əks halda, danışığı tam bərpa olunmayacaq, kə-

kələmə və sair qala bilər, dili gec açıla bilər. Qızım indi 1 yaş 5 aylıqdır, 7 ay zamanımız var".

Əminə ətrafda baş verənləri səssiz bir film kimi izləyir, yalnız hərəkətlərə reaksiya verir. Arxadan gələn insanın addım səslərini eşitmədiyi üçün qarşısında kimisə görəndə diksinir. Danışa bilmədiyindən hissələrini aqressiv hərəkətlərlə izah edir, yaxınlarını vurmağa, incitməyə çalışır. Ətrafda danışan insanlara baxıb, o da nə isə ifadə etmək üçün ağızını açsa da, qəribə səslər çıxarır, nə bir söz, nə bir hərflər... Doğmalarının mimikalarını diqqətlə izləyir, onlar güləndə üzünün ifadəsi dəyişir, yanaqlarına təbəssüm qonur, anası ağladıqda isə aqressiv səslər çıxarır. Onun beyni hələ də ağ kağızdır. Əgər zamanında lazımı yardım göstərilməzsə, ömrünün sonuna kimi həyatı səssiz izləməkdə, yaşamaqda davam edəcək.

Anası Türkcay Teymurova deyir ki, qızından ana kəlməsini eşitmək arzusu ilə yaşasa da, bu arzusunun reallaşması üçün 35 min manat pula ehtiyac var: "Bu süni aparatın qiyməti 16 min avrodur, üstəgəl, əməliyyat və digər xərclərlə birgə 35 min manat lazımdır. Süni aparatı beynə yerləşdirməklə iş bitmir, vaxtaşırı onun səs yüksəkliyini tənzimlənməli, iş qabiliyyəti yoxlanmalıdır. Bu, ömürlük bir aparatdır. Əgər xey-

yirxah insanların yardımı ilə həmin pul toplanarsa, qızım bu həyata normal bir insan kimi davam edə bilər. Onun ana kəlməsini deməsi üçün nələr verməzdim... Evimiz olsaydı, təbəssüdü etmədən satardım, yetər ki, qızım eşidə bilsin. Ancaq kirayədə yaşayırdıq. Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Korpusunda LOR cərrahi Yusif Hacıyev var. Deyir ki, qızım implant əməliyyatı olunmalıdır, sonra beyninə süni aparat yerləşdiriləcək, xaricdən isə qulağına maqnitlə birləşdiriləcək. Eşitmə ancaq bu şəkildə mümkün olacaq. Bu həkimin bir ne-

ki, sözügedən əməliyyat koxlear implantasiya adlanır. Koxlear implant - bu mürekkəb tibbi elektron qurğudur ki, o, nitq prosessorundan elektromaqnit siqnallarını qəbul edir, onları elektrinə çevirir və daxili qulağın ilbizindəki eşitmə sinirinin stimulyasiyası vasitəsilə baş beyin strukturlarına səsləri tanımağa imkan verir. Koxlear implant unikal tibbi cihazdır ki, sensonevral karlılığın (ağır eşitmə) ifadəli və ya ağır təzahürləri olan bəzi xəstələrə eşitmə qabiliyyətini geri qaytarmağa imkan yaradır. Dünyada 400 000-dən çox uşaq və böyük

yaşlı vardır ki, onlar implant sayəsində fəal həyat tərzinə geri qayımaq şansını əldə ediblər. Koxlear implant iki əsas komponentdən - daxili və xarici ibarətdir. Daxili, görünməyən element öz növbəsində qulağın arxasında, dərinin altında yerləşən "qəbuledicidən" və elektrodan ibarətdir ki, o, cərrahi əməliyyatın köməkliliyi ilə bilavasitə daxili qulaq nahiyəsinə implantasiya edilir ki, məhz burada zədələnmiş "tükük" hüceyrələri yerləşir. Xarici komponent - bu minikomputer və ya nitq prosessorudur. Həmin prosessor ətraf mühitin səslərini tutur və onları elektrik impulslarına çevirir və daxili komponentə göndərir, hansı ki, o da öz növbəsində implantasiya edilmiş elektrod vasitəsilə impulsları eşitmə sinirinə ötürür. Eşitmə siniri üzrə siqnallar baş beyinə ötürülür ki, burada onlar səs kimi qəbul edilir. Səsin daxil olmasından başlayaraq onun baş beyində işlənməsinə qədər çəkin tam proses o qədər sürətlə baş verir ki, istifa-

deği səsi o, yarandıqdan dərhal sonra eşidir. Koxlear implant, yeni anadangəlmə eşitmə qüsurlu uşaqlarla bağlı əməliyyat 0-3 yaşları arasında olmalıdır. Daxili, görünməyən element öz növbəsində qulağın arxasında, dərinin altında yerləşən "qəbuledicidən" və elektrodun vasitəsilə bilavasitə daxili qulaq nahiyəsinə implantasiya edilir ki, məhz burada zədələnmiş "tükük" hüceyrələri yerləşir. Xarici komponent - bu minikomputer və ya nitq prosessorudur. Həmin prosessor ətraf mühitin səslərini tutur və onları elektrik impulslarına çevirir və daxili komponentə göndərir, hansı ki, o da öz növbəsində implantasiya edilmiş elektrod vasitəsilə impulsları eşitmə sinirinə ötürür. Eşitmə siniri üzrə siqnallar baş beyinə ötürülür ki, burada onlar səs kimi qəbul edilir. Səsin daxil olmasından başlayaraq onun baş beyində işlənməsinə qədər çəkin tam proses o qədər sürətlə baş verir ki, istifa-

Ödənişləri Milliön və E-mənat ödəmə terminalları vasitəsilə, Respublika bankından həyata keçirmək mümkündür.
Hesab kodu:
380194400968845201
Şəxsiyyət vəsiqəsinin seriya nömrəsi: AZE N: 16818704
Əlaqə nömrəsi (+994 77) 717 95 07

☐ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**
Fotolar Məğrur MƏRD

Elan

Həşimov Rüstəm Tofiq oğlunun adına olan əmək kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

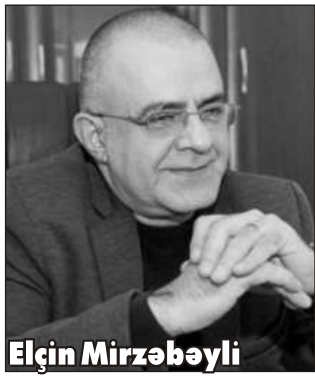
Qərbin sanksiyaları ilə üz-üzə qalan müsəlman qonşumuzda baş verən hər bir hadisə təbii olaraq bizi yaxından maraqlandırır. Bu mənada son zamanlar İran İslam Respublikasının prezidenti Həsən Ruhaninin geniş əks-sədaya səbəb olan fikirlərindən yazmaya bilməzdik.

Tehranda ölkənin rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Məhəmmədcaavad Azəri Cəhromi və nazirliyin əməkdaşları ilə keçirdiyi toplantıda Həsən Ruhani xalqın ürəyindən xəbər verən fikirlər səsləndirib. "Xalqın ümumi tələblərinə qarşı mübarizə aparmaq nə doğru, nə hüquqi, nə də qanunidir" - İran prezidenti bildirib. O, ölkədə internetə məhdudiyət qoymaqla səhvə yol verdiklərini etiraf edib: "Göydən bizə səlahiyyət verildiyini və buna görə də yer üzündəkilər haqqında əmrilər verəcəyimizi zənn edirik, ancaq belə bir nəsnə yoxdur. Allah belə peyğəmbərinə, sadəcə olaraq, xalqa mesajları ötürməsinə əmr etdi. Seçki isə xalqa aiddir". "Report"un xəbərinə görə, H.Ruhani daha sonra bildirib: "Yeni texnologiyalarda təhlükələr də var, amma bu texnologiyalar xalqın həyatından çıxarılmayacaq. Cəmiyyətin iradəsinə qarşı savaşa bilmərik. Texnologiya və innovasiyalara qarşı müqavimət göstərmək mürteclikdir. İnternetə mane olmaqla səhv etmişik. Bir təlimatla hər şeyi qadağan edə biləcəyimizi düşünürdük. Ancaq insanlar süzgəci qıran proq-

Həsən Ruhaninin inqilabi çıxışları, islahat anonsları - səbəb?

Elçin Mirzəbəyli: "İranda artıq "az-az hüquq və azadlıqların verilməsi" mümkün olmayacaq"

Elçin Mirzəbəyli

ramlarla bu maneəni dəf etdi. Tətbiq edilən qadağalar isə uğursuz oldu". İran prezidenti mühafizəkarları qəzəbləndirəcək növbəti açıqlamaları da verib. Hicab və baş örtüsü məsələsinə işarə edən H.Ruhani deyib: "Biz hicab məsələsini ilk olaraq, qadınlara tətbiq edirik. Ancaq "Qurani-Kərim"də bu məsələ kişilərlə başlayır. Onların gözü ilə baxışına istinad edilir".

Ruhaninin inqilabi çıxışları nədən qaynaqlanır, Qərbin təzyiqlərindən siqortalanaq məqsədi var ortada, yoxsa o, növbəti seçki mübarizəsinə qatılmayacağı üçün özünü islahatçı kimi göstərmək istəyir?

Politoloq, BAXCP sədrinin müavini Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a dedi ki, teokratik və ya qapalı cəmiyyətlərdə dəyişiklikləri zəruri edən bir neçə klassik amil var: "Birincisi, yuxarıdakılar əvvəlki kimi idar-

rın həcmi insanların öz həyatlarını minimum səviyyədə təmin etmək üçün yetərli deyil; dördüncüsü, regionda və dünyada baş verən proseslər dəyişikliyi zəruri edir. Bu baxımdan, İran prezidenti Həsən Ruhaninin son fikirləri dəyişikliyin zərurətini sonunadək dərk edilməsindən qaynaqlanır və həqiqəti əks etdirir". E.Mirzəbəyli əlavə etdi ki, Ruhaninin müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyaları,

mövqeyi də kifayət qədər güclüdür və onlar istənilən islahata qarşı ciddi müqavimət göstərəcəklər. Hesab etmirəm ki, Ruhani müqavimətlə qarşılaşa biləcəyini başa düşmür. Kifayət qədər yaxşı anlayır. Onun səsləndirdiyi fikirlər isə daha çox ictimai rəyə hesablanıb. O, vəd etdiyi azadlıqlar üçün ciddi ictimai dəstəyin olmasını gözləyir. Amma burada bir mühüm məqam var. İranda artıq "az-az hüquq və azadlıq-

ların verilməsi" mümkün olmayacaq. Proses elə bir mərhələyə gəlib çatıb ki, insanlar daha çox azadlıq, daha çox hüquq istəyirlər, yeni inqilabi islahatlar tələb edirlər". Politoloq bildirdi ki, inqilabi islahatların yuxarıdan həyata keçirilməsi üçün isə əsas şərt iqtisadiyyatın güclü olması, bütün sosial proqramların həyata keçirilməsinə imkan verməsidir: "İranda isə hazırda çox ciddi sosial-iqtisadi problemlər var və bu problemlər islahatların ardıcıl, sistemli şəkildə həyata keçirilməsinə imkan vermir. İran həm siyasi sistem, həm etnopsixoloji amillər baxımından, ümumiyyətlə, çox mürəkkəb ölkədir. Bu baxımdan proseslərin necə inkişaf edəcəyini proqnozlaşdırmaq mümkün deyil".

□ Cavid TURAN, "Yeni Müsavat"

Növbəti əfqan hekayəsi uğursuzluqla başa çatır

ABŞ-in Əfqanıstanı tərk etməsinin arxasında dayanan gerçəklik...

ABŞ hökuməti Əfqanıstanın "Taliban" hərəkatı ilə anlaşır. 2019-cu ilin yanvarında Qətərdə başlayan ABŞ-"Taliban" danışıqları 6 gün davam edib və artıq ilkin razılaşma əldə olunub. Razılaşmaya əsasən, 18 ay ərzində ABŞ hərbi qüvvələri Əfqanıstandan çıxarılacaq.

"Taliban"la danışıqların ikinci raundu isə fevralın 25-də başlanacaq. Bu barədə danışıqların əsas vasitəçisi olan Qəter Xarici İşlər Nazirliyi məlumat yayıb. Bildirilir ki, tərəflər arasında əldə olunmuş ilkin razılaşmada daha bir neçə məddə əksini tapıb.

Bunlar, ABŞ 18 ay ərzində hərbi bazası da daxil olmaqla, qoşunları Əfqanıstandan çıxarmalı, bunun əvəzində "Taliban" İŞİD və "Əl-Qaidə"nin Əfqanıstan ərazisinə keçməsinin, onların ABŞ və müttəfiqlərinə hücum etməsinin qarşısını alır, eyni zamanda "Taliban" Əfqanıstan ərazisindən Pakistana qarşı istifadə edilməyəcəyinə (Pakistandan olan vasitəçilər "Böyük Bələucistan" layihəsinin bağlanması istəyib) təminat verməlidir.

Bütün bunların əvəzində "Taliban"a hakimiyyətdə təmsil olunmaq barədə təminat verilib. Artıq Əfqanıstan rəhbərliyi də ölkədəki xarici qüvvələrin çıxarılacağını bəyan edib. Yeri gəlmişkən, artıq Əfqanıstan prezidenti Məhəmməd Əşrəf Qəni deyib ki, xarici ölkə hərbi qüvvələrinin ölkədən çıxarılmasına çalışsınlar.

ABŞ-in dövlət katibi Maykl

Pompeo da bir neçə gün əvvəl bildirib ki, ABŞ Əfqanıstanda sülhün əldə olunması və qoşunların bu ölkədən çıxarılmasında qərarlıdır. Qeyd edək ki, ABŞ ordusunun Əfqanıstandan çıxarılması barədə məlumat hələ ötən ilin dekabrında açıqlanıb. Həmin vaxt bildirilirdi ki, prezident Tramp Əfqanıstandakı kontingentin yarısını, yəni 7 min nəfərin ölkədən çıxarılması üçün Müdafiə Nazirliyinə göstəriş verib. Ancaq bu məlumat daha sonra təkzib olunub.

Rəsmi Vaşinqtonun 18 ildən sonra "Taliban"la anlaşmaya gedərək Əfqanıstanı tərk etməsi xeyli dərəcədə sual doğurub. Bu bir məğlubiyyətdirmi? Axı 2001-ci ilin oktyabrında prezident Corc Buşun əmri ilə ABŞ ordusu Əfqanıstanı hərbi müdaxilə edəndə əsas hədəf bu ölkədə hakimiyyətdə olan "Taliban"ı yox etmək idi. Ancaq indi aradan 18 il keçib və ABŞ hökuməti "Taliban"la bir masa arxasında oturur və onun şərtlərini qəbul edir. Ən əsası Əfqanıstanı, bu ölkədə qurduğu, ya da qurmağa çalışdığı sistemi, dövləti "Taliban"a qoyub gedir. 1989-cu ildə sovetlər Əfqanıstanı tərk edərkən doktor Nəcibulları ölkə rəhbəri kimi qoyub

çıxdılar. Ancaq Nəcibulla tezliklə hakimiyyətini itirdi və Kabilədəki BMT rezidensiyasına sığındı. Hətta üsyançı silahlı qrupların onun ölkəni tərk etməsinə imkan vermədilər. 1996-cı ildə isə Kabilə ələ keçirən Taliban Nəcibulları BMT binasından çıxararaq qəddar şəkildə edam etdirdi. Eyni aqibəti Əşrəf Qəni də yaşaya bilirmi?

Bütün bunları indi demək çətindir. Lakin fakt odur ki, ABŞ 18 il əvvəl Əfqanıstanı gərərkən qarşısına qoyduğu hədəfə nail olmadan bu ölkəni tərk etməyə hazırlaşır. Əfqanıstanda şərtlər dəyişə bilər. Güclər, situasiya da fərqli ola bilər, amma fakt

odur ki, "Taliban" dəyişməyib. Bir də dəyişməyən əfqan xalqıdır. Hansı ki, düz 30 il əvvəl 10 illik işğaldan sonra sovet ordusu hissələri də Əfqanıstanı səsiz-səmsiz tərk etmişdi.

1989-cu il fevralın 15-də SSRİ silahlı qüvvələrinin sonuncu birləşməsi Əfqanıstanı tərk edəndə sovet ordusu 15 min hərbiçiyə itirmişdi. 10 il ərzində sovet ordusu Əfqanıstanı 620 min hərbiçiyə göndərmiş, onlardan 52 min nəfəri yaralanıb, ümumi xəsarət və kontuziya alanların sayı isə 420 min nəfər olub. Sovet ordusu Əfqanıstanda 147 tank, 1314 zirehli transportyor, 433 artilleriya sis-

temi, 11 mindən çox müxtəlif təyinatlı avtomobil, 118 təyyarə və 333 vertolyot itirib. Ümumilikdə SSRİ Əfqanıstanda 50 milyard dollar itirib.

Sovetlərdən 12 il sonra isə ABŞ Əfqanıstanı müdaxilə edib. 2001-ci il 11 sentyabr hadisələrindən az sonra oktyabrın 7-də ABŞ ordusu Əfqanıstanı bombalamağa başladı. ABŞ hökuməti "Əl-Qaidə"nin Əfqanıstanda gizlənməsinə əsas gətirərək "Taliban"dan "Əl-Qaidə" liderlərinin təhvil verilməsini tələb etdi. Ancaq "Taliban" bu tələbi rədd etdi. Oktyabrın 10-da isə artıq qoşunlar Kabilə daxil olub. 2011-ci ildə amerikalılar

Əfqanıstanı hücumun əsas bəhanəsi olan "Əl-Qaidə" lideri Usamə bin Ladeni Pakistanda tapıb öldürdülər. 2014-cü ildə isə prezident Obama ABŞ-in Əfqanıstandakı hərbi missiyasının başa çatdığını bəyan etdi. Amerika tarixinin ən uzunmüddətli hərbi missiyası hesab olunan Əfqanıstan müharibəsi 13 il davam etdi. Ancaq başa çatmadı - baxmayaraq ki, 2014-cü ilin payızında Kabilədə keçirilən mərasimdə Beynəlxalq Təhlükəsizliyə Yardım qüvvələrinin komandiri müharibənin başa çatdığını elan edərək koalisiyanın bayrağını rəsmi şəkildə endirib.

Rəsmi rəqəmlərə əsasən, ABŞ ordusu 2001-2014-cü illər ərzində 2356 nəfər hərbiçiyə itirib. Bura on minlərlə yaralı və 686 milyard dollar rəsmi büdcəni də əlavə etmək lazımdır. Üstəlik, ötən 4 ildə, yəni 2015-ci ilin 1 yanvarından başlayan "Qərarlı Dəstək" kampaniyası da can almaqda davam edir.

Ancaq amerikalılar Əfqanıstanı tərk edərkən orada 14 min nəfərlik hərbi qüvvə qoyub çıxıb. Eyni zamanda bura beynəlxalq qüvvələr (Azərbaycandan da hərbi birləşmə var - K.R.) və eləcə də ABŞ hökumətinin müqaviləli müzdlüləri də daxil olmaqla, bəzi məlumatlara görə, 60 mindən çox hərbi qüvvə hələ də Əfqanıstanda "Taliban" və İŞİD-ə qarşı mübarizə aparır.

İndi artıq Əfqanıstanda yalnız "Taliban" deyil, həm də İŞİD var. Hətta Trampın son qərarından sonra ABŞ ordusunun hələ 7 minlik birləşməsi Əfqanıstanda qalacaq. Əfqanıstanın nə zaman sabit, istiqrarlı ölkəyə çevrilməsi isə üfüqdə görünmür.

□ Kənan RÖVSƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 22 (7192) 30 yanvar 2019

Sonsuz diaqnozu qoyulan qadın iki uşaq dünyaya gətirdi

Böyük Britaniyanın sonsuzluq diaqnozu qoyulan qadını iki uşaq dünyaya gətirib. Ona 2007-ci ildə yumurtalıqların fəaliyyətində pozuntu diaqnozu qoyublar. Janna Karpenter əri Maykla birlikdə uşaq sahibi olmaq üçün bütün mümkün vasitələrə müraciət edib. Amma bu üsullardan heç biri uğurla nəticələnməyib. Karpenterin fikrinə, o, idman zəhmətli mütəmadi ziyarət etməyə başladığı üçün hamilə qala bilib. Həkimlər onun sonsuzluğuna əmin olsalar da, üç il bundan öncə qadın ilk qızı Nensini dünyaya gətirib.

"Mənə sonsuz diaqnozu qoyanda mən elə bil ki, boşalmışdım. Mən həkimin bu rəyinə əsla şübhə etmirdim. EKO proseduradan keçmək çox çətin idi. İkinci dəfə hər şey düzgün işlədi, amma uşağı itirdim. Ərim bu prosesi çox çətin keçirdi".

Birinci uşağın dünyaya gəlişindən sonra Karpenter özünü nisbətən xoşbəxt hiss edirdi və ümid edirdi ki, yenə hamilə qalacaq. "Mən hər zaman iki uşaq anası olmağı arzulayırdım. Ona görə də iki il sonra hamilə qalmam mənim üçün gerçək möcüzə idi". Bunu da xoşbəxt ana deyib.

Britaniyalı qadın iki sağlam qız uşağı dünyaya gətirib və daha bir uşaq dünyaya gətirməyi planlaşdırmır. Deyir ki, hələ bilmək olmaz, həyat ona nələr gətirəcək.

12 il əvvəl itirdiyi üzük burnundan çıxıb

Britaniyanın Kitli şəhər sakininin 12 il boyunca xəbəri olmayıb ki, burnunda üzük ilişib. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, bu barədə 20 yaşlı kosmetoloq Ebiqeyl Tompson özü danışdı: "Normal bir gün idi, mən evdə, divanda əyləşmişdim, birdən asqırdım. Sonra dəsmala baxıb düşünürəm ki, görəsən, burnumdan düşən nədir? Dəsmalın içində 2007-ci ildə itirdiyim üzük vardı".

Qadın asqıranda üzük də onun burnundan düşüb. Bu üzük anasının ona 8 yaşlı münasibətilə aldığı hədiyyə idi. Alınandan bir neçə ay sonra üzük itəndə

şübhələr qızın rəfiqəsinin üzərində cəmləşib. "Milyon il də keçsə, ağıma gəlməzdi ki, üzük burnumda ilişib qalıb.

2017-ci ildə xəbər verdirdi ki, həkimlər 47 yaşlı

britaniyalı qadının daxili orqanlarından 40 il bundan əvvəl itmiş oyuncaq tapıblar. Halbuki öncə həkimlər onun daxili orqanlarından şiş çıxdığını düşünürdülər.

Yaddaşını itirib nişanlısını unutdu və onunla yenidən tanış oldu

Yaponiyada yol nəqliyyat hadisəsindən sonra bir qız yaddaşını itirib və nişanlısını unudub, onunla yenidən tanış olub. Bu barədə Oddity Central saytı xəbər verir. Doqquz ay bundan öncə 24 yaşlı Maruyama velosipedlə getdiyi zaman maşının altına düşüb. Komadan ayılandan sonra qız öz doğmalarını, tanışlarını, eləcə də gənc nişanlısı Li Xuayuyanı tanımayıb. Onlar sonuncu ilə 2.5 ildir ki, görüşürdülər.

Li ümid edirdi ki, vaxt keçdikcə Maruyamenin yaddaşı geri qayıdacaq. Amma buna baxmayaraq, qızdan iki ay sonra o, komadan ayılandan sonra xatırladıklarını da unudub. Bundan sonra yaddaş itkisi günəşini baş verməyə başlayıb. Qız səhərlər oyananda bir gün öncədən danışdığı adamları, yaşadığı

olayları unudur.

Planlaşdırılmış toyu da təxirə salmaq lazım gəlib. Amma Li təslim olmayıb. O, hər gün Maruyaməyə özü haqqında danışır və tanışlıqları barədə sübutları ona təqdim edirdi. Bundan başqa, həkimin tövsiyəsinə əsasən, qız hər gün yaşadıklarını gündəliyə yazır, onları yadında saxlayır və unuduğu xatirələrini bərpa edirdi.

Bir dəfə Maruyama Liyə onunla ayrılmağı məsləhət görüb. O deyib ki, bu münasibətlərdən heç nə alınmayacaq. Növbəti dəfə o, nişanlısına onunla evlənməyi təklif edib. "Amneziyaya görə mənim ona bir daha və bir daha vurulmaq şansım var" - o, bu sözləri yapon televiziyasına deyib: "Mən yaddaşımı neçə dəfə itirsəm də, əminəm ki, onu yenidən sevəcəm".

QOÇ - İndiki məqamda lovgalıq və özündənrazılıq kimi hisslər sizə başucalıq gətirən deyil. Bu səbəbdən də reallığa qiymət vermək lazımdır. Planlarınızı gerçəkləşdirməkdə təcrübəli adamlardan yararlanın.

BUĞA - Yaxşı olar ki, sizə aidiyyəti olmayan məsələlərə qarışmayasınız. Əlavə başağrısı nəyinizə lazımdır? Öz ideyalarınızı reallaşdırmağa çalışın. Əsas vaxtınızı isə sevdiyiniz adamlara yönəldin.

ƏKİZLƏR - Bu maraqlı təqvimdə səfərə çıxmaq üçün şanslarınız var. Odur ki, hazırlaşmağa dəyər. Yalan vədlər vermək, yaxın adamları aldatmaq sizə zərər yetirə bilər. Maddi baxımdan da səmərəli vaxtdır.

XƏRÇƏNG - Qarşınızda mübahisəli bir təqvim durur. Hisslərinizi cilovlayın. Başqaları haqqında əmin olmadığınız rəy bildirməyin. Dondurduğunuz işləri isə saat 18-dən sonra davam etdirə bilərsiniz.

ŞİR - Qarşınızda müəmmalı bir gün durur. Belə ki, qeyri-adi hadisələr, anlaşılmaz situasiyalar sizi müşayiət edəcək. Belə məqamlarda hisslərinizə nəzarət etməyi unutmayın. Axşam romantik aləmə qapılın.

QIZ - Ulduzların düzümü təxminən saat 13-dək riskli işləri təxirə salmağı tövsiyə edir. Əks təqdirdə mübahisələrə mübtəla olacaqsınız. Sonrakı müddətdə isə yeni təkliflər alacağınız gözlənilir.

TƏRƏZİ - Ulduzlar ilk növbədə əsəblərinizi qorumağı tövsiyə edir. Çünki indiki məqamda çilgünlük etməyiniz sizi çox şeydən məhrum edə bilər. Əməkdaşlıqda isə ilkin uğurlarınız gözlənilir.

ƏQRƏB - Bacardığınız qədər neytral olun. Yeni işlərə başlamaq, risk etmək, hansısa qeyri-müəyyən münaqişələri yatırtmaq fikrinə düşməyin. Yalnız adi işlər görməklə bu təqvimə başa vurun.

OXATAN - Mənfəətli yüklü Ay bürcünüzdə qərar tutsa da, ovqatınız yaxşı olacaq. Ətrafınızdakı hadisələr sizə sevinc bəxş edəcək. Sağlamlığınıza zərər vuran qüddər qəbul etməyin. Saat 14-dən sonra bədəncəniz arta bilər.

OĞLAQ - Şəxsi işlərinizdə müsbət dönüş gözlənilir. Amma bir az diqqətli olun. Çalışın ki, "qatara" gecikməyəsiz. Nahardan sonra xoşagəlimli hadisələr olmalıdır. Qohumlarınızla əlaqə saxlayın.

SUTÖKƏN - Maliyyə problemlərinizin artmasına baxmayaraq iş prinsipində hər şey üreyinizcə olacaq. Ola bilsin ki, sizi narahat edən bəzi fəaliyyət sahələrində irəliləyiş baş versin. Hər şeyə məntiqlə yanaşın.

BALIQLAR - Qarşılıqlı münasibətlər zəminində bəzi xoşagəlməzliklərlə rastlaşa bilərsiniz. Odur ki, özünüzü mümkün qədər cilovlamalısınız. Nəqliyyatdan az yararlanın. Fiziki işlərə ara verin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

(30 yanvar)

Sabuhi Rahimli

Beyninizi kimlər oxuyacaq?

Beynimizin dərinliyində olan məlumatlar təhlükəsiz yerlərdədir? Bir qrup amerikalı və ingilis alimlərinin fikrinə görə, bu sualın cavabı "xeyr" şəklindədir. Alimlər kompüter oyunları üçün istifadə edilən bir alət sayısında kompüter istifadəçilərinin beynini oxuyaraq gizli məlumatları əldə edə bilərlər.

Berkli (ABŞ), Oksford (Britaniya) və Cenevrə (İsviçrə) universitetlərinin mütəxəssislərindən ibarət bir qrup bu yolla insan beyninin hakirlənə biləcəyini deyir. "Emotiv" adlı cihaz əldən istifadə edilmədən oyun oynamağa kömək edən vasitədir.

Könüllülər qrupuna "emotiv" taxılıb və kompüter ekranında bankların adları, şəkilləri, tanışları şəxslərin adları, şifrələr nümayiş etdirilib. Tanış obyektləri görə beynin P300 adı verilən özəl bir siqnal verir. Alimlər bu siqnalı izləyərək gizli məlumatları əldə edə bilərlər. Sınaq 40 faiz uğurla nəticələnib. Qeyd edək ki, "emotiv" in satış qiyməti 299 dollar civarındadır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.